



FÖRSVARSMAKTEN

ÅRSREDOVISNING

2011



INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ÖVERBEFÄLHAVARENS KOMMENTAR	3
OPERATIV FÖRMÅGA M.M. VID UTGÅNGEN AV 2011	5
UTGÅNGSPUNKTER FÖR REDOVISNINGEN	5
FÖRSVARSMAKTENS OPERATIVA FÖRMÅGA	5
INSATSORGANISATIONENS UTFORMNING OCH BEREDSKAP.....	7
VERKSAMHETSGRENEN 1 INSATSER	8
VERKSAMHETSGRENENS PRODUKTER	8
VERKSAMHETSGRENENS BIDRAG TILL DEN OPERATIVA FÖRMÅGAN.....	10
VERKSAMHETSGRENEN 2 UPPBYGGNAD AV INSATSORGANISATIONEN OCH BEREDSKAP.....	12
VERKSAMHETSGRENENS PRODUKTER	12
UPPBYGGNAD AV INSATSORGANISATIONEN	12
VERKSAMHETSGRENEN 3 UTVECKLING	25
VERKSAMHETSGRENENS PRODUKTER	25
VERKSAMHET AV GEMENSAM KARAKTÄR	26
VERKSAMHETENS BIDRAG TILL DEN OPERATIVA FÖRMÅGAN (EFFEKTER).....	27
VERKSAMHETSGRENEN 4 ÖVRIG VERKSAMHET	29
VERKSAMHETSGRENENS PRODUKTER	29
VERKSAMHETSGRENEN 5 FREDSFRÄMJANDE INSATSER.....	30
VERKSAMHETSGRENENS PRODUKTER	30
VERKSAMHETENS BIDRAG TILL DEN OPERATIVA FÖRMÅGAN	30
VERKSAMHETSGRENEN 6 STÖD TILL SAMHÄLLET.....	30
VERKSAMHETSGRENENS PRODUKTER	30
ÖVRIG RESULTATREDOVISNING	32
GENERALLÄKAREN	32
INFÖRANDE AV SYSTEM PRIO	32
FÖRSVARSSTRUKTURUTREDNINGEN (FSU).....	33
PRODUKTION OCH ORGANISATION	34
PERSONALFÖRSÖRJNING	35
SAMMANFATTANDE SLUTSATSER	35
EKONOMISKT RESULTAT OCH ANALYS	36
PRODUKTGRUPPERNAS ANSLAGSFÖRBRUKNING	36
PRODUKTGRUPPERNAS KOSTNADER (INKL. INTÄKTER)	37
ANSLAGSFÖRBRUKNING SAMTLIGA ANSLAG	38
SÄRSKILT OM FORSKNINGS- OCH TEKNIKUTVECKLINGSANSLAGET	41
ANSLAGENS FÖRDELNING PÅ VERKSAMHETER	42
SÄRSKILT OM INVESTERINGARNA I KRIGSMATERIEL	43
AVGIFTSFINANSIERAD VERKSAMHET	44
EFFEKTIVITET OCH GOD HUSHÄLLNING	45
BEDÖMNING AV INTERN STYRNING OCH KONTROLL	52
EKONOMISK ÖVERSIKT	53
LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE I FÖRSVARSMAKTEN 2011	54
ÖVRIG ÅTERRAPPORTERING	54
FINANSIELLA DOKUMENT.....	55
RESULTATRÄKNING.....	55
BALANSRÄKNING	56
BALANSRÄKNING (FORTS)	57
NOTER OCH KOMMENTARER.....	58
ANSLAGSREDOVISNING	69
REDOVISNING MOT INKOMSTTITEL.....	70
ÅTERREDOVISNING AV FINANSIELLA VILLKOR I REGLERINGSBREVET FÖR 2011	70
REDOVISNING AV UTNYTTJADE BEMYNDIGANDEN	70
REDOVISNING AV UTFALL MOT VILLKOR I REGLERINGSBREVET FÖR 2011	71
FINANSIERINGSANALYS	73
BILAGOR	75

TABELLFÖRTECKNING

Tabell 1 Försvarsmaktens insatsorganisation 2011	7
Tabell 2 Produktgruppernas anslagsförbrukning 2011	36
Tabell 3 Produktgruppernas kostnadsutfall 2011 samt föregående år	37
Tabell 4 Anslagsförbrukning samtliga anslag 2011	38
Tabell 5 Verksamhetsutfall, forsknings- och teknikutvecklingsanslaget	41
Tabell 6 Utfall FoT, fördelat på områden, koncernstödsuppdrag samt studier	41
Tabell 7 Avgiftsintäkter utöver 4 § avgiftsförordningen som redovisas mot anslag 2009-2011	44
Tabell 8 Resultatindikator 1	45
Tabell 9 Resultatindikator 2	46
Tabell 10 Resultatindikator 3	46
Tabell 11 Resultatindikator 4	48
Tabell 12 Resultatindikator 5	48
Tabell 13 Resultatindikator 6	49
Tabell 14 Antal studerande på längre sammanhållande personalutbildning	50
Tabell 15 Körmil per stridsfordonstyp 2007-2011	51
Tabell 16 Flygtimmar per flygplans- och helikoptertyp 2007-2011	51
Tabell 17 Gångtimmar per fartygstyp 2007-2011	51
Tabell 18 Risker/åtgärder intern styrning och kontroll 2011	52
Tabell 19 Sammanställning över väsentliga uppgifter 2007-2011	53
Tabell 20 Ersättningar till ledande befattningshavare i Försvarsmakten (FML)	54
Tabell 21 Anslagsredovisning 2011	69
Tabell 22 Redovisning mot inkomsttitel 2011	70
Tabell 23 Återredovisning av finansiella villkor i regleringsbrevet för 2011	70
Tabell 24 Redovisning av utnyttjade bemyndiganden för anslag 1:3 och 1:4	70
Tabell 25 Redovisning av andra åtaganden för anslag 1:5	71
Tabell 26 Redovisning av utfall mot villkor i regleringsbrevet för 2011	72

FIGURFÖRTECKNING

Figur 1 Försvarsmaktens lokalisering av förband, skola och centra	34
Figur 2 Anslagens fördelning på verksamheter 2011 (mnkr)	42
Figur 3 Krigsmaterielinvesteringarnas andel av anslagen 2007-2011	43

Överbefälhavarens kommentar

Försvarsmaktens verksamhet under 2011 har präglats av insatser samt reformarbete med målet att Försvarsmaktsorganisation 14, bestående av insats- resp. basorganisation, ska vara intagen 2019 och vid denna tidpunkt vara materielsatt och med samtliga personalkategorier övade.

2011 har Försvarsmakten genomfört verksamheten i enlighet med regeringens uppdrag och inom de ekonomiska ramarna.

Försvarsmakten har genomfört verksamhet med god kvalitet, tack vare personalens kunskaper och stora engagemang. Försvarsmaktens värdering 2011 av operativ förmåga att upprätthålla och utveckla ett militärt försvar med grund i förmågan till väpnad strid visar att Försvarsmakten har förmåga att över tid möta de krav som ställs på omvärldsbevakning, insatser för att hävda Sveriges territoriella integritet och insatser internationellt samt utveckling av insatsorganisationen. Under året har dessa förmågor ytterligare utvecklats inom ramen för reformarbetet. Värderingen visar emellertid att det fortfarande finns begränsningar i att kunna möta olika händelseutvecklingar och hot som kan uppstå främst vid ett försämrat omvärlsläge och vid högre konfliktnivåer.

Förmågan har under 2011 ökat avseende förmåga till internationella insatser samt har utvecklats avseende förmåga till stöd till det civila samhället och försvarsplanering. Tillgång till krigsförband med hög tillgänglighet fanns under första halvåret 2011 genom Nordic Battlegroup (NBG). NBG 11 utgör exempel på ett ständigt övat, stående förband. Motsvarande förband skall utgöra grunden i Försvarsmaktsorganisation 14 som Försvarsmakten nu bygger upp.

Försvarsmakten har under 2011 genomfört och medverkat i insatser i bland annat Afghanistan, Kosovo och Libyen. Insatsen med stridsflyg i Libyen tillsammans med helikopterinsats i Afghanistan har vidareutvecklat förmågan hos flygstridskrafterna både sett till nationella och internationella uppgifter. Sammanfattningsvis görs bedömningen att svenska förband som är insatta utomlands mycket väl svarat upp mot de krav som ställts vad gäller taktiskt uppträdande, organisation, utrustning och bemanning.

Försvarsmakten har uppfyllt målsättningar för årets krigsförbandsproduktion. Utbildningsverksamhet, materielanskaffning och rekrytering av personal till den framtida insatsorganisationen har fullföljts. Rekryteringen av GSS/T (tidvis tjänstgörande) har under året påbörjats med interimskontrakt och genomförts med gott resultat. Anställning av kontinuerligt tjänstgörande gruppchefer, soldater och sjömän har fortsatt planenligt.

Försvarsmakten har under 2011 fördjupat det nordiska samarbetet inom ramen för såväl förmåge- och materielutveckling som vad gäller samverkan i Afghanistan. Försvarsmakten har under det gångna året även studerat möjligheterna till s.k. pooling and sharing i en EU-kontext.

Av de totala anslagen om cirka 40 miljarder kronor har 1,5 miljarder inte använts. Av denna summa har Försvarsmakten själv kunnat förfoga över cirka 1 miljard.

De internationella insatserna har haft lägre kostnader än beräknat, cirka 500 miljoner kronor, bland annat därför att utgifterna för infrastruktur och logistik i Afghanistan kunnat reduceras.

För Försvarsmaktens förbandsanslag pekade prognoser tidigt 2011 på att ledighetsskulden var större än väntat. Till det kom uppgifter om att pensionsutbetalningar skulle bli mer kostsamma än planerat. Dessutom gick rekryteringen så bra att gruppbefäl, soldater och sjömän anställdes tidigare än beräknat vilket ytterligare ökade kostnaderna.

För att inte riskera ett överutnyttjande av de tilldelade anslagen vidtog Försvarsmakten ett antal åtgärder. Bland annat reducerades övningsverksamheten.

Resultatet visar nu på ett gynnsammare utfall än tidigare prognosar. Anslagssparandet på förbandsanslaget, cirka 400 miljoner kronor, kan nu användas till en fortsatt reformering av Försvarsmakten under 2012. Bland annat kommer övningsverksamheten att förstärkas och vissa soldatanställningar kommer att tidigareläggas.

Sammantaget har 2011 varit ett intensivt år för Försvarsmakten där ytterligare viktiga fundament lagts för fortsatt genomförande och utveckling av såväl insats- som basorganisation. Personalförsörjningsreformen utgör härväldag en central del, liksom resultaten av den genomförda nationella försvarsplaneringen. Vidare har Försvarsmaktens deltagande i insatser, såväl nationellt som internationellt, givit viktiga bidrag till den fortsatta utvecklingen av insatsförsvaret.

Försvarsreformen är den mest omfattande förändring som det svenska försvaret genomfört på drygt 100 år. För att en så omfattande reform ska bli framgångsrik krävs en stabil grund att stå på. Försvarsmakten har under 2011 lagt flera viktiga grundstenar för det reformarbete som ska vara avslutat 2019. Mycket arbete har således redan genomförts, men mycket återstår. De kommande åren blir således även de intensiva. Jag är övertygad om att vi gemensamt inom Försvarsmakten kommer att fortsätta bygga ett högkvalitativt insatsförsvaret!

Sverker Göranson

Överbefälhavare

Operativ förmåga m.m. vid utgången av 2011

Utgångspunkter för redovisningen

Allmänt

Försvarsmakten har under 2011 fortsatt arbetet med en ny insatsorganisation och att stegevis mot 2014 kunna möta de förändrade krav som ställs i regeringens inriktningsbeslut för Försvarsmakten den 14 januari 2010, avseende bland annat tillgänglighet och användbarhet. Den insatsorganisation som varit gällande under 2011 utgår i grunden från tidigare krav och äldre förbandsmålsättningar. Omställningen mot organisation 2014 har under 2011 fortsatt.

Redovisningen omfattar Försvarsmaktens operativa förmåga i förhållande till de uppgifter som framgår av förordning med instruktion till Försvarsmakten (SFS 2007:1266, utfärdad 2007-12-06 samt justerad 2010-08-01) samt regleringsbrev och andra beslut.

Utförlig redovisning av värderingen av Försvarsmaktens förmåga att lösa uppgifter, operativ förmåga samt läget i insatsorganisationen framgår av kvalificerat hemlig bilaga 1.¹

Grunden för kraven på Försvarsmakten

Försvarsmakten ska enligt myndighetens instruktion (SFS 2007:1266) upprätthålla och utveckla ett militärt försvar. Grunden för detta ska vara förmågan till väpnad strid. Försvarsmakten ska kunna försvara Sverige och främja svensk säkerhet genom insatser nationellt och internationellt. Försvarsmakten ska kunna upptäcka och avvisa kränkningar av det svenska territoriet samt värna Sveriges suveräna rättigheter och nationella intressen utanför det svenska territoriet. Försvarsmakten ska med myndighetens befintliga förmåga och resurser kunna lämna stöd till civil verksamhet. Försvarsmakten ska kunna utföra uppgifterna självständigt, men även i samverkan med andra myndigheter, länder och organisationer.

Försvarsmaktens operativa förmåga

Försvarsmaktens samlade operativa förmåga

Den värdering som har gjorts för 2011 visar att Försvarsmakten har förmåga att över tiden möta de krav på förmåga som ställs på omvärldsbevakning, insatser för att hävda Sveriges territoriella integritet och insatser internationellt samt utveckling av insatsorganisationen. Den genomförda värderingen visar att begränsningar finns i förutsättningarna för Försvarsmakten att kunna möta olika former av händelseutvecklingar och hot som kan uppstå vid ett försämrat omvärldsläge.

Förmåga att kunna genomföra omvärldsbevakning

Försvarsmakten ska bedriva omvärldsbevakning och kunna upptäcka och identifiera ytter hot mot Sverige, svenska intressen och de insatser som Sverige deltar i.

Försvarsmakten har under 2011 i huvudsak mött de krav som ställs avseende omvärldsbevakning och att kunna upptäcka och identifiera ytter hot.

¹ I den kvalificerat hemliga bilagan 1 redovisas återrappertingskrav mot uppgifter enligt instruktion samt regleringsbrev 2011 p. 1 och 2.

Förmåga att kunna genomföra insatser

Försvarsmakten ska självständigt, men även i samverkan med andra myndigheter, länder och organisationer, kunna försvara Sverige och främja svensk säkerhet genom insatser nationellt och internationellt. Försvarsmakten ska självständigt, men även i samverkan med andra myndigheter, länder och organisationer, kunna upptäcka och avvisa kränkningar av det svenska territoriet samt värna Sveriges suveräna rättigheter och nationella intressen utanför det svenska territoriet samt med befintlig förmåga och resurser kunna lämna stöd till civil verksamhet.

Försvarsmakten har under 2011 upprätthållit förmågan att hävda Sveriges territoriella integritet genom att upptäcka och avvisa kränkningar. Försvarsmakten har under 2011 genomfört och medverkat i insatser i bland annat Afghanistan, Kosovo och Libyen. Försvarsmaktens förmåga att genomföra internationella insatser har ökat under 2011 genom att samtliga stridskrafter nu har genomfört större insatser, inkluderat insats med stridsflyg och enhet för informationsoperationer i Libyen samt med helikopter i Afghanistan. *Nordic Battle Group* (NBG) har under första halvåret 2011 stått i hög beredskap. Försvarsmakten har även under året vid ett stort antal tillfällen lämnat stöd till samhället och till övrig civil verksamhet utifrån befintlig förmåga och tillgängliga resurser. Insatsen i Libyen har utvecklat stridsflygets förmåga till insatser och förmåga till flygspaning. Den genomförda värderingen visar att begränsningar finns i förutsättningarna för Försvarsmakten att kunna möta olika former av händelseutvecklingar och hot som kan uppstå vid ett försämrat omvärldsläge. Främst rör bristerna det materiella och personella läget vid vissa förband och inom vissa funktioner, men också bristande samövning, planläggning och tillgänglighet samt prestanda i vissa materielsystem.

Förmåga till utveckling av insatsorganisationen

Försvarsmakten ska upprätthålla och utveckla ett militärt försvar.

Försvarsmakten har under 2011 i huvudsak mött de krav som ställs avseende utveckling av insatsorganisationen. Krigsförbandens förmåga upprätthålls och utvecklas genom insatser och övningar. Den genomförda värderingen visar att vissa begränsningar finns i förutsättningarna för Försvarsmakten att långsiktigt upprätthålla förmåga till utveckling. Arbetet har även fortsatt med att senast till utgången av 2014 ha utvecklat en förbandsreserv som kan tillföras insatsorganisationen.

Insatsorganisationens utformning och beredskap

Tabellen redovisar Försvarsmaktens insatsorganisation den 31 december 2011. Redovisning av enskilda krigs- och hemvärnsförband samt deras beredskap m.m. framgår av kvalificerat hemlig bilaga 1 med underbilaga 1.1². Redovisning av den till EU anmälda stridsgruppen, NBG 11, framgår av bilaga 4.

Fu = Fortsatt utveckling av krigsförband (arvförband nyttjas), U = Utveckling mot krigsförband (nytt förband skapas), V = Vidmakthålls (omsätts fortlöpande), Av = Avveckling påbörjas.

Krigsförband	2011	Krigsförband	2011
Lednings- och underrättelseförband		Arméstridskrafter	
Högkvarter med stabsförband	V/1	Brigadstab	V/2
Rörlig operativ ledning	V/1	Mekaniserad bataljon	V/6
Taktisk sambandsbataljon	V/1	Luftburen bataljon	V/1
Telekrigbataljon	V/1	Artilleribataljon	V/2
Ledningsplatsbataljon	U/1	Luftvärnsbataljon	V/2
Försvarsmaktens telenät- och markteleförband (FMTM)	V/1	Jägarbataljon	V/1
Specialförband	V/1	Underrättelsebataljon	V/1
IT-försvarsförband med CERT ³	V/1	Säkerhetsbataljon	V/1
Psyops-pluton	V/1	Ingenjörbataljon	V/2
Nationell underrättelseenhet (NUE)	V/1	Militärpoliskompani	V/2
Insatsledning Stockholm	V/1	CBRN-kompani ⁴	V/1
		Livbataljon	U/1
Logistikförband		Tungt transportkompani	V/1
Operativ ledningsteknisk bataljon	V/1	Hemvärnsbataljon ⁵	V/50
Teknisk bataljon	V/1		
Logistikbataljon	V/2	Marinstridskrafter	
Sjukhuskompani	V/2	Sjöstridsflottiljledning	V/2
Sjukvårdsförstärkningskompani	V/2	Korvettdivision	V/2
MOVCON-ledning	V/1	Minröjningsdivision	V/2
MOVCON-pluton	V/3	Underhållsdivision	V/2
FMLOG Stab	V/1	Röjdyskardivision ⁶	U/1
National Support Element (NSE)	U/3	Ubåtsflottilj med ledning	V/1
		Signalspaningsfartyg	V/1
		Amfibiebataljon	V/1
		Bevakningsbåtkompani	V/1
		Marin basbataljon	V/1
		Sjöinformationsbataljon	V/1
		Flygstridskrafter	
		Stridsflygdivision	V/4
		Helikopterbataljon	V/1
		Ledningsflyggrupp ASC 890	V/1
		Flygbasbataljon	V/2
		Transportflygdivision Tp 84	V/1
		Transport- och specialflygdivision ⁷	V/1
		Stridslednings- och luftbevakningsbataljon	V/1

Tabell 1 Försvarsmaktens insatsorganisation 2011.

² Försvarsmaktens insatsorganisation utgående från RB 2011 p. 2, se även underbilaga till kvalificerat hemlig bilaga 1.

³ Computer Emergency Response Team (CERT).

⁴ Chemical Biological Radiological Nuclear (CBRN).

⁵ Hemvärnsbataljonerna är under stegvis omstrukturering och planeras att 2012 inta en organisation om 40 Hemvärnsbataljoner.

⁶ Röjdyskardivision var under utveckling 2011. Röjdyskardivisionen organiseras som eget krigsförband 2012. Röjdyskarförmåga har under 2011 ingått som en del i minröjningsdivisionen.

⁷ Transport- och specialflygdivision ersätter Central transportflygdivision och Signalspaningsflygdivision i insatsorganisation 2011.

Verksamhetsgrenen 1 Insatser

Verksamhetsgrenens produkter

Verksamhetsgrenens produkter är insatser nationellt och internationellt.⁸

Internationella insatser

Under året har Försvarsmakten deltagit i flera internationella insatser. Positiva omdömen, om de svenska förbanden och personalen, har avgetts från de chefer i insatsområdena vilka förbanden varit underställda. Försvarsmakten har under året, utöver redan etablerade insatser, genomfört en flyginsats i Libyen. Insatserna har lett till många nya erfarenheter främst med anledning av insatsen i Libyen.

I Afghanistan (ISAF) har den svenska kontingensten fortsatt att upprätthålla ledningsansvar för *Provincial Reconstruction Team Mazar-e-Sharif* (PRT MES). Rådande läge inom insatsområdet ställer stora krav på Försvarsmaktens förmåga att tillföra funktioner och resurser samt att genomföra taktikanpassning. Den svenska kontingensten inom ISAF har ett gott anseende hos både ISAF och *Afghan National Security Forces* (ANSF). Gemensamma operationer under ledning av ANSF har under 2011 påtagligt bidragit till den gemensamma förmågan att hantera säkerhetsläget i insatsområdet. Operationerna har planerats och genomförts enligt COIN (*Counter insurgency operations*) konceptet.

Liksom förra året har förstärkningsinsatser genomförts till SWECON ISAF vilket har möjliggjort fortsatt operativ förmåga i insatsområdet samtidigt som det utvecklat den nationella förmågan att kunna förstärka pågående insatser.

Sveriges styrkebidrag till ISAF utökades från 1 april med förbandet SAE ISAF MEDEVAC, innehållande två helikoptrar 10B, inom området RC N. Förbandet har genomfört ca 40 MEDEVAC-uppdag under såväl dager som mörker.

I Kosovo (KFOR) har en successiv anpassning (reducering) av styrkebidraget genomförts. Nationell camp (*Camp Victoria*) har avvecklats och flyttat till internationell camp (*Camp Film City*) i två så kallade "field houses". Huvudfokus för insatsen är *Joint Regional Detachment* (JRD), *Liaison Monitoring Teams* (LMT) och *Security Sector Reform*-processen (SSR). Bidraget till KFOR syftar till att ge en god uppfattning om läget i området. Samverkansbefattningar och befattningar med rådgivande och stödjande funktion inom uppbyggnaden av lokal säkerhetsstruktur ger fortsatt en god effekt.

I operation ATALANTA utanför Somalias kust har svenska officerare fortsatt bemannat vissa befattningar vid *Operational Headquarters (OHQ)*. Marinstridskrafterna har även varit insatta i minröjningsoperation i Baltikum (OPEN SPIRIT 11).

Flygstridskrafterna har bidragit med förband till den NATO-ledda operationen UNIFIED PROTECTOR. Det är första gången på 50 år som Sverige bidrar med stridsflyg i en internationell insats. Det svenska bidraget har i huvudsak genomfört spaningsuppdag inom ramen för UNIFIED PROTECTOR samtliga uppgifter. Såväl spaningsuppdag som stöd till

⁸ De förband och andra resurser som genomför insatserna är produkter som före insats redovisas som produkter inom verksamhetsgrenen 2 Uppbyggnad av insatsorganisationen och beredskap. När väl sådana förband och resurser avdelas för insatser är det alltså själva insatsen som är produkten, inte förbandet eller resursen.

informationsoperationer har lösts och den svenska insatsen har bidragit till att den internationella operationen har kunnat genomföras med framgång.

Avslutningsvis görs bedömningen att svenska förband som är insatta utomlands har svarat upp väl mot de krav som ställts vad gäller taktiskt uppträdande, organisation, utrustning och bemanning. De förstärkningsinsatser som genomförts i Afghanistan under 2011 har inte varit kopplade till säkerhetssläget i insatsområdet utan genomförs vid nyckelhändelser i insatsområdet (rotation av förband) samt för att säkerställa svenska intressen (byte av ledningssystem). Positiva erfarenheter har också tillförts Försvarsmakten efter genomförandet av bl.a. flyginsatsen i Libyen och den utvecklade förmågan avseende sjuktransport som SAE MEDEVAC bidragit till.

I bilaga 3 redovisas insatserna i detalj samt erfarenheter av dessa.

Nationella insatser⁹

Beredskap har upprätthållits med resurser i enlighet med förfatningar och regeringens särskilda beslut för hävdande av den territoriella integriteten.

Ledningsberedskap för tidig insats med Försvarsmaktens tillgängliga resurser har under året kontinuerligt upprätthållits.

På land har beredskapsstyrkor och bevakningsresurser ständigt funnits avdelade och Försvarsmakten har genomfört ett 130-tal bevakningsinsatser, vilket är en viss minskning mot år 2010 men fortsatt på en hög nivå jämfört med år 2009. I huvudsak omfattar insatserna bevakningsuppgifter vid skyddsvärd verksamhet. Insatserna är förhållandevis jämnt fördelade mellan transportverksamhet och bevakning vid stationära objekt.

Sjöterritoriet har övervakats med fasta sensorer och sjöbevakningsfartyg har funnits tillgängliga för identifiering och ingripande mot överträdelser av tillträdesbestämmelserna. Frivilliga flygkåren (FFK) har även utnyttjats som stöd för identifiering.

Luftrummet har övervakats med fasta sensorer kompletterade med rörlig radarspaning.

Flygplan (rote) med incidentuppgifter har funnits tillgänglig med hög startberedskap inom valda tidsperioder enligt fastställd beredskapsorder. Antalet flygföretag inom ramen för incidentinsats och spaning har legat kvar på hög nivå år 2011 med anledning av fortsatt omfattande övningsaktivitet i vårt närområde. Även transportflygplan har funnits tillgängliga med hög startberedskap.

Under året har endast ett fåtal kränkningar av svenska territorium hanterats. Det är en minskning jämfört med föregående år, trots fortsatt omfattande övningsverksamhet i närområdet.

Som särskild anmärkning, erhölls i september ett antal rapporter om eventuellt främmande undervattensverksamhet i Göteborgs skärgård. Dessa observationer och iakttagelser medförde att Försvarsmakten genomförde en spaningsinsats och ett omfattande analysarbete. Analysen ger vid handen att Försvarsmakten inte kan utesluta att främmande undervattensverksamhet har förekommit.

⁹ Se även underbilaga till kvalificerat hemlig bilaga 1.

Verksamhetsgrenens bidrag till den operativa förmågan

De nationella insatserna som genomförts under året har sammantaget bidragit till att vidmakthålla Försvarsmaktens förmåga att hävda Sveriges territoriella integritet. Förmågan att upptäcka kränkningar i luften och till sjöss har vidmakthållits i och med de insatser som genomförts för att identifiera och avvisa kränkningar. Inom ramen för de nationella insatserna har Försvarsmaktens förmåga att samverka med andra myndigheter och organisationer vidmakthållits.

Ett flertal enskilda förband i insatsorganisationen har bidragit med delar till Försvarsmaktens internationella insatser. Insatserna i Afghanistan, Kosovo, Libyen samt så kallade enskilda insatser har ytterligare utvecklat förmågan att kunna planera för, delta i och nationellt leda internationella insatser. Sveriges befattningar vid multinationella staber har bidragit till kompetensutveckling och förståelse för nationellt och internationellt stabsarbete. Försvarsmaktens förmåga att genomföra internationella insatser har ökat under 2011 genom att samtliga stridskrafter nu genomfört större insatser, inkluderat insats med stridsflyg i Libyen. De internationella insatserna har sammantaget bidragit till att utveckla Försvarsmaktens förmåga att förebygga och hantera kriser i vår omvärld.

Markstridskrafterna har under året nationellt upprätthållit beordrad insatsberedskap och har internationellt varit insatta i främst Afghanistan och Kosovo samt i ett större antal enskilda insatser. Insatsen i Afghanistan har bidragit till att öka säkerhet och stabilitet i regionen samt att därigenom även möjliggöra civilt och humanitärt stöd. Styrkebidraget avspeglar i större utsträckning förbandet i den kommande insatsorganisation 2014 vad avser uppträdande och organisation, detta bidrar i sig till att utveckla Försvarsmaktens förmåga. Insatsen har under 2011 även bidragit till att utveckla förmågan avseende taktiskt UAV-system¹⁰, personlig stridsutrustning som ökat uthållighetsförmågan hos soldaten, system för verkan och skydd (bl.a. vapenstation 01), förmåga avseende informationsoperationer och att omhänderta så kallade *Improvised Explosive Devices* (IED). Förmågan avseende sjukvård har utvecklats bl.a. genom införande av stridssjukvårdare på flera enheter inom det svenska truppbidraget. Även förmåga till stöd i uppbyggande av andra länders försvarsförmåga utifrån understöd och mentorskap till den afghanska regeringens styrkor har utvecklats. Insatsen i Kosovo har bidragit till att skapa förutsättningar för utveckling av området genom att verka för säkerhet och stabilitet. Det svenska bidraget har stegevis reducerats sett till en längre period. Insatsen har bidragit till att utveckla Försvarsmaktens operativa förmåga till samverkan och monitorering av ett insatsområde med ett gott säkerhetsläge. Insatsen i Kosovo har också bidragit till att utveckla Försvarsmaktens förmåga att delta i uppbyggnaden av en säkerhetsstruktur i samverkan med ett flertal aktörer såväl i som utanför insatsområdet. Sammantaget har insatserna gett värdefulla erfarenheter och utvecklat markstridskrafternas och Försvarsmaktens operativa förmåga att genomföra insatser i konflikter med tonvikt på asymmetrisk krigföring, monitorering och stöd till uppbyggnad av säkerhetsstrukturer.

Marinstridskrafterna har under året upprätthållit beordrad insatsberedskap och har internationellt varit insatta i minröjningsoperation i Baltikum (OPEN SPIRIT 11) som redovisas särskilt. Försvarsmakten har bemannat befattningar vid Operation ATALANTA:s *Operational Headquarters* (OHQ) och därmed följt utvecklingen av operation ATALANTA. Marinstridskrafternas insatser både internationellt och nationellt har visat på förmågan att flexibelt sätta samman förband för att lösa tilldelade uppgifter.

¹⁰ Unmanned Aerial Vehicle (UAV).

Sammantaget har insatserna bidragit till utvecklingen av Försvarsmaktens förmåga att genomföra kortvariga insatser i en multinationell operation.

Flygstridkrafterna har under året upprätthållit incident- och insatsberedskap nationellt. Internationellt har flygstridkrafterna varit insatta med helikoptrar i Afghanistan och med stridsflyg i Libyen. Under året har transportflyg sammantaget genomfört ett stort antal flygningar till stöd för Försvarsmaktens insatser i olika missionsområden. Insatserna har ökat förmågan för flygstridkrafterna att genomföra insatser. Insatsen i Libyen har utvecklat förmågan till flygspaning samt inom lednings- och underrättelseförband även förmågan till psykologiska operationer. Insatsen med helikoptrar i Afghanistan har ökat förmågan avseende helikopterburen medicinsk evakuering (MEDEVAC). Sammantaget har flygstridkrafterna fortsatt att utveckla operativ förmåga att främst understödja internationella insatser med stridsflyg och helikoptrar men även bidragit till att utveckla den operativa förmågan att stödja insatser med transportflyg.

Verksamhetsgrenen 2 Uppbyggnad av insatsorganisationen och beredskap

Verksamhetsgrenens produkter

Verksamhetsgrenens produkter är krigsförband i beredskapsgrader anpassade till omvärldsläget och Försvarsmaktens uppgifter. Under 2011 har delar av insatsorganisationens krigsförband tillförts ny personal och genomfört utbildning.

Försvarsmaktens målsättningar för utbildningsverksamheten uttrycks i en femgradig skala från PersQ 1 till 5. Under 2011 är målsättningarna för utbildningen generellt PersQ 4 i kompani.

Uppbyggnad av insatsorganisationen

Nedan redovisas produkternas utveckling och eventuella avvikelser i förhållande till givna mål och uppdrag.

Arméförband

Införandet av ett nytt personalförsörjningssystem, bemanningen av internationella insatser, upprätthållande av strategisk reserv och vidmakthållande av NBG 11 i beredskap har varit styrande för produktionen av arméförband.

Produktionen av arméförband har, med vissa undantag, genomförts som planerats, men med begränsad måluppfyllnad. Avvikelsen beror främst på begränsad tillgång på personal och vissa materielslag. Därutöver har viss del av övningsverksamheten flyttats fram till 2012. Resultatet är att flera av förbanden (sju av totalt 24 st. förband) inte nått utbildningsmålsättningen PersQ 4 avseende att lösa uppgifter i kompaniförband.

På grund av den i enlighet med planeringen för året begränsade tillgången på kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän (GSS/K) under 2011 har verksamheten vid förbanden, förutom att säkerställa internationella insatser och NBG 11, till stor del bestått av att ingå i insatsberedda skyddsstyrkor (IBSS), bestrida högvakt och genomföra befattningsutbildning av soldater. Effekten av denna påverkan på tiden för träning och övning har blivit större än vad som förutsågs vid planeringen av årets verksamhet. Detta är den främsta orsaken till begränsningar i måluppfyllnad. Övning Brigstri (ledningsövning i brigadram) har ställts in och arméns Markstridsdagar har flyttats till 2012. Efter genomförd beredskapsperiod för NBG 11 har därför ingen samordnad övningsverksamhet över kompaninivå skett inom armén för att utveckla förbanden mot IO 14.

Viss begränsning i måluppfyllnad har också orsakats av brister i tillgång till materiel. De materiella begränsningarna utgörs främst av mörkermateriel, lednings- och sambandsmateriel samt vissa fordonstyper. I samtliga fall rör det sig om materiel där planerad tillförsel efter hand kommer att förbättra läget under de närmaste åren. Uppgradering och tillförsel av personterrängbil 6 (Ptgb 6, Galten) har försenats på grund av leveransproblem från industrin. Tillförsel har dock skett mot slutet av 2011.

Verksamheten har inledningsvis präglats av att kvarstående åtgärder från föregående år vid NBG 11-enheterna har vidtagits. Övning Vintersol genomfördes under vecka 11 och 12 varvid enheter ur NBG 11 övade i Skövde och Boden. Enheter ingående i NBG 11 har varit insatsberedda och beredskapsperioden avslutades den 30 juni 2011. Under hösten har arméinspektörens fältövning genomförts med deltagare från samtliga arméförband.

Vidare har förbanden fokuserat på att rekrytera och anställa soldater till krigsförbanden. Grundläggande militär utbildning (GMU) har genomförts enligt plan. Intresset och resultatet har varit mycket gott. Tillväxten av insatsorganisationen med GSS/K går enligt plan och personalramen för GSS/K har uppnåtts. På vissa förband har antalet soldater under början av året ökat snabbare än beräknat, framför allt på grund av att direktrekryteringen av tidigare värnpliktiga har nått större volymer än vad som låg till grund för planeringen. Därför har genomförandet av GMU begränsats under återstoden av året. Svårigheter att direktrekrytera vissa kompetenser, t.ex. stridsfordonsbesättningar, sjukvårdspersonal och sambandspersonal, har försvarat uppbyggnaden av insatsorganisationen på kort sikt.

Vid skolor och centra har utbildning, studie- och utvecklingsarbete bedrivits planenligt.

För tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän (GSS/T), har olika typer av övningar genomförts enligt plan vid huvuddelen av arméns förband. Arbetet med att teckna interimskontrakt har under året intensifierats. Planering och förberedelser för tecknande av anställningsavtal under 2012 har genomförts. Antalet tecknade interimskontrakt överstiger målet för 2011. För detaljer se underbilaga 4.1.

Arméförband har deltagit i den norska försvarsmaktens slutövning i vintermiljö, Cold Challenge 11, och luftvärnsövningarna Brilliant Sky 5 och Joint Warrior 2 i Storbritannien. Dessutom har deltagande skett i övning Northern Challenge 11 på Island med inriktning att hantera Improvised Explosive Device (IED) och CBRN-övningarna RECCEX i Finland och Precise Response 11 i Kanada.

Beredskap har upprätthållits med strategisk reserv om kompanis storlek. Huvuddelen av kompaniet har plutonsvis löst förstärkningsuppgifter till insatsen i Afghanistan under året.

Verksamhet har kontinuerligt bedrivits till stöd för de kontingenter som utbildas för insatserna i Afghanistan och Kosovo. Två förband per insats har under året producerats med gott resultat. Därutöver har kontinuerligt stöd lämnats till insatsen i Afghanistan vad avser tillförsel av ny materiel, bl.a. taktisk UAV. Inom huvuddelen av arméförbanden är personalsituationen ansträngd.

Detta beror dels på att antalet GSS/K under året är begränsat i förhållande till den slutliga målbilden, dels på det stora uttaget av personal för deltagande i internationella insatser och även bristen på reservofficerare. Reservofficersutbildning påbörjas under 2012.

Större materielleveranser inom produktgrupp 01 Arméförband:

Under året har Robot system 57 (NLAW) slutlevererats. Inom området fältarbeten har ammunitionsröjningsmateriel, minsökare, markradar, arbetsmaskiner och motorredskap (grävmaskin och hjullastare) levererats. Vidare har fyra st. stridsvagnar 122B och en bärgare 120B med förstärkt skydd levererats.

Fortsatt återanskaffning och nyanskaffning av finkaliberammunition (5,56 och 12,7 mm) och handgranater (rök och spräng) har även genomförts. UAV 03 har tillförts och är efter halvårsskiftet operativt i Afghanistan. Modifierade rullflakterrängbilar med splitterskyddade personaltransport-containers har levererats. Delleverans har skett av modifierade splitterskyddade personterrängbilar (Ptgb 6 med ringlavett 09), materiel till FAC (Forward Air Controller), snöskotrar, modifierade stridsfordonstransportsläp och modifierade AK 5C. Personburna detektorer för kemikalier och kemiska stridsmedel har levererats.

Följande viktigare beställningar har lagts under 2011:

- Lån av splitterskyddade bandvagnar (BvS10 Mk2)
- Anskaffning av Bandvagn Ny
- Delserie 4 av Ptgb 6
- Mörkerstridsutrustning

Marinförband

Verksamheten vid marinförbanden har genomförts enligt plan men målsättningarna enligt verksamhetens uppdraget för 2011 uppnås endast till del. I och med att marinens slutövning, SWENEX 3, ställdes in, uppnåddes inte målsättningen att med marina stridskrafter uppträda i sammansatta förband. Vidare har brister i tillgänglig materiel och personalvakanser bidragit till målavvikelsen. Avsikten är att genom övningar 2012 bidra till att målsättningen nås.

Övningsverksamhet har varvats med nationella insatser avseende sjöövervakning, spaning och ammunitions- och sjöminröjning. Förbanden har genomfört högvakttjänstgöring och ett omfattande stöd till utbildning och övning av hemvärnsförbanden har lämnats. Införande av anställda gruppbefäl, soldater och sjömän (GSS) fortgår med övervägande positiva erfarenheter.

Det inledningsvis svåra isläget orsakade behov av viss omplanering och därmed begränsningar i insats- och övningsverksamheten under första kvartalet. Återtagning genomfördes under andra kvartalet.

Första ubåtsflottiljen har genomfört provturer efter årsöversyner. Förbandets personalläge är fortfarande ansträngt inom vissa kompetensområden och hanteras genom s.k. "poolning" av personal inom förbandet. Ubåtsflottiljens personella tillväxt är ett långsiktigt arbete som går planenligt och bedöms vara färdigt 2015. Förbandet har genomfört planerade insatser samt med en ubåt deltagit i de internationella övningarna SPONTEX i Biscaya och FOST i Storbritannien. Ubåtsräddningsfartyget HMS Belos har deltagit i ubåtsräddningsövningen BOLD MONARCH i Spanien. Under den internationella övningen Northern Coasts 2011 (NOCO) har en ubåt validerats med gott resultat enligt NATO OCC E & F NEL 2. HMS Belos har efter kompletterande utvärdering i Storbritannien erhållit status som ubåtsräddningsfartyg för NATO med dess ubåtsräddningsfarkost. Förbandet har deltagit i en kortare momentövning som ersättning för SWENEX 3. Två ubåtar har under året genomfört provtursverksamhet efter ledningssystemmodifiering.

Tredje sjöstridsflottiljens verksamhet har präglats av återhämtning för flottiljens personal som ingått i ME 02 ATALANTA. Planerade övningar och insatser har genomförts enligt plan. Korvetter av Visbyklass har deltagit i övning FOST i Storbritannien med goda resultat. Återtagande av förmågan att basera helikopter ombord på marinens fartyg har lett till att HMS Carlskrona har erhållit ett verksamhetstillstånd för helikopterverksamhet.

Fartyget är dock inte ombyggt till stödfartyg varför denna funktion inte till fullo har kunnat utövas ombord. Korvett-, minröjnings- och underhållsdivisionerna har deltagit i NOCO med gott resultat.

Flottiljen har deltagit i den internationella insatsen OPEN SPIRIT, en minröjningsoperation i Lettland, med gott resultat. Tillgängligheten på minröjningsfartyg typ Koster har under året återställts till normal nivå efter tidigare materiella problem med främst sonarutrustningen, vilket möjliggör ett återtagande av minröjningsförmågan för både tredje och fjärde sjöstridsflottiljen. Vidare har flottiljen och förbandsdelar deltagit i och genomfört ledning av ubåtskyddsinsats på Västkusten med, för uppgiften, tillfälligt sammansatt styrka. Förbandet har deltagit i en kortare momentövning som ersättning för SWENEX 3. Sammantaget har en lägre tillgänglighet på förbandets stöd- och minröjningsfartyg och reduceringen av övningsverksamheten resulterat i att anbefalld förmåga generellt inte kunnat nås.

Fjärde sjöstridsflottiljen kunde inte genomföra övningar och insatser i planerad omfattning på grund av den stränga vintern. Under andra kvartalet har verksamheten återtagits. Personal ur röjdycardivisionen har genomfört övningen EODEX i Norge.

Minröjningsfartyg ur fjärde sjöstridsflottiljen har med goda resultat deltagit i övning FOST i Storbritannien. Flottiljen deltog i och ledde svenska och utländska förbandsenheter i den internationella minröjningsoperationen OPEN SPIRIT i Lettland med gott resultat och deltog även i övning NOCO. Vidare deltog flottiljen med fartygs- och EOD-enheter i ubåtskyddsinsats på Västkusten. Förbandet har deltagit i en kortare momentövning som ersättning för SWENEX 3. Bristande materielläge på underhållsfartyget HMS Trossö har medfört att planerad verksamhet under FOST endast fullföljs till del.

Vid första amfibieregementet har verksamheten genomförts i en utökad omfattning mot vad som ursprungligen planerats. Tillförda uppgifter såsom uppsättande av tillfällig högvaktstyrka och vaktstyrka för IBSS/TPSS vid FömedC har genomförts med gott resultat. Förberedelser av OMLT för FS 22 fortgår. Vidare har förbandet deltagit med enheter i ubåtskyddsinsatsen på Västkusten. Övning Västkrok, ersättare för SWENEX 3, har genomförts på Västkusten med gott resultat. I övningen har krigsförband med såväl kontinuerligt som tidvis tjänstgörande personal och Hemvärnsförband deltagit.

Marinbasen har i stort genomfört verksamhet enligt plan. Sjöinformationsbataljonen har kontinuerligt levererat sjölägesbild för nationella behov. Vidare genomförs verksamhet inom ramen för internationella sjöbevakningsuppdrag (SUCFIS/SUCBAS). Samtidigt pågår ombyggnad och utveckling av kompanierna på Muskö och i Göteborg parallellt med att verksamhet bedrivs dygnet runt. Röjning och omhändertagande av ammunitionseffekter i samband med avveckling av Basareholmen har lösts med stöd av övriga förband från marinens såväl som ur övriga Försvarsmakten. Marin Basbataljon har med Rörlig Underhållsledning (RUHL) deltagit som logistikresurs vid övningsverksamhet samt vid den internationella insatsen OPEN SPIRIT i Lettland. Vidare har man deltagit i ubåtskyddsinsats på västkusten.

Sjöstridsskolan har genomfört sin verksamhet enligt plan men med ett ansträngt personalläge och samordnar och driver fortsatt såväl marinens utveckling som utbildning. Övertagande av ansvar för GMU för GSS och Hemvärnsavtal Gruppbefäl och Soldater (HAGS) samt Dykeri- och Navalmedicinskt Centrum från Marinbasen har genomförts.

Avtal tecknades i juli 2011 mellan Försvarsmakten och Kustbevakningen om ett utökat samarbete. En gemensam handlingsplan är framtagen. Samverkan och samutnyttjande av resurser, som t.ex. viss gemensam utbildning och övningsverksamhet gynnar bågge parter att bli effektivare.

Större materielleveranser inom produktgrupp 02 Marinförband:

Slutleverans av 5 st. ROV-M2 system (Remoted Operated Vehicles) för minräjning. Vidare har mottagits 300 st. luftdykapparat 09 samt avvägnings- och räddningsvästsystem för dykning.

Följande viktigare beställningar har lagts under 2011:

- Nytt signalspaningsfartyg
- Koncentrering av marin informationsledning (sjöcentraler).

Följande planerade och beställda materieluppdrag har aviseras som försenade:

- Startraketmotor till robot 15

Flygvapenförband

Verksamhetsåret har präglats av flygvapnets parallella insatser i Libyen och Afghanistan. Målsättningarna för flygvapenförbanden har endast delvis nåtts under 2011 framförallt beroende på insatsen över Libyen FL 01/02.

Båda insatserna har bidragit till den operativa effekten genom att de påskyndat införandet och erfarenhetsuppbryggnaden av viktiga förmågor, exempelvis förmågan att operera med länk 16, spaningsförmågan och MEDEVAC. Vidare bidrog insatserna till förmågeutvecklingen såväl i det korta som långa perspektivet på flera sätt, såsom t.ex. interoperabilitet, ökad tillgänglighet och spridning av operativ erfarenhet i insatsförbanden. Flygvapenförbandens förmåga, inklusive ledningsnivån, har gynnats av insatserna samtidigt som förutsättningarna att nå anbefalld tillgänglighet och beredskap mot 2014 bedöms stärkas. Insatserna fick dock kortssiktiga konsekvenser för förbanden. Dels påverkades hemmavarande förbands möjligheter att bygga upp och vidmakthålla förmågor, dels innebar insatserna att de insatta förbanden endast genomförde relativt stereotypa uppdrag under liknande förutsättningar. Möjligheten att öva vid sidan av den faktiska insatsen fanns inte i operationsområdet och var begränsade mellan rotationer. I vissa personalkategorier fanns dessutom brister, vilket föranledde ett ansträngt personalläge.

Insatser

Enheter ur Expeditionary Air Wing (EAW), Fighter Unit (FU) med JAS 39, delar ur Air Transport Unit (ATU) samt stab och Mission Support Element (MSE) i huvudsak ur F 17 har deltagit som FL 01 i NATO-insatsen UNIFIED PROTECTOR. C-130 har verkat i insatsen främst i lufttankningsrollen. Under slutet av första halvåret kunde F 21 under stor tidspress, utan att ha varit i beredskap för detta, rekrytera, utbilda och sätta upp rotationsförbandet FL 02, som avlöste FL 01 vid halvårsskiftet. Insatsen med FL 02 förlängdes med en månad till och med 2011-10-28.

211. stridsflygdivisionen har varit prioriterad stridsflygdivision och genomfört uppbyggnad inför R90 beredskap för internationella insatser 2012. PersQ har underskrivits p.g.a. att uppdragsutrustning prioriterades om från divisionen till insatsen FL 01/02. Dessutom har ett

antal övningar och andra verksamheter stälts in p.g.a. insatsen. Delar ur divisionen har dock varit insatt under FL 02, vilket påverkat divisionens förmåga positivt. Sammantaget påverkade dock detta uppbyggnaden till R90 beredskap och har medfört ett behov av kompletteringsutbildning in i beredskapsperioden 2012.

171. stridsflygdivisionen som till delar varit insatt såväl under FL 01 som FL 02 har endast delvis nått årets målsättningar beroende på insatsen. Personal som varit insatt har endast genomfört spaningsprofiler och de delar som varit hemma har av produktions- och materielskäl inte fått tillräckligt utbyte. Flygtidsuttaget har varit lågt och huvuddelen av uppdragsutrustningarna har varit i bruk i FL 01/02.

Förbandet SAE ISAF MEDEVAC HKP 10 påbörjade planerad insats den 1 april 2011 med vissa kvarstående operationella begränsningar för den givna uppgiften Forward Medevac (medicinsk evakuering från skadeplats till sjukvårdsinrättning). Uppgiften för SAE ISAF har efter begäran från ISAF förändrats till Tactical Medevac, medicinsk evakuering mellan sjukvårdsinrättningar i operationsområdet, med dygnet-runt-förmåga. Full Operational Capability (FOC) i den nya uppgiften Tactical Medevac uppnåddes i slutet av augusti.

Flygvapenförbanden har upprätthållit beredskap R10 för internationella insatser med EAW ingående i NBG 11 under första halvåret 2011. Förbanden ASC 890 och S102B är anmälda i R90 för internationella insatser från den 1 april 2011.

Transport- och specialflyg

Transport- och specialflygorganisationen har påbörjat utvecklingen mot IO 14 med målsättningen att organisationen skall intas och bemannas under 2012.

Under året har regional transportflygdivision på Kallax avvecklats och FSR 890-systemet fasats ut till förmån för förbandet ASC 890.

Centralt transportflyg har försetts med nytt flygsystem, Tp 102D som tillskott till strategisk kapacitet för persontransporter. Flygverksamheten med nytt flygplan har successivt utvecklats under andra halvåret och sker nu utan begränsningar. Utrymmesmässigt får i nuläget inte det nya flygplanet plats i befintliga hangarer på Bromma varför iordningsställande och förhyrning av hangar på Arlanda har skett.

Fördröjningar i leverans av flygplan Tp 102C efter reparation i USA innebar att planerat flygtidsuttag inte uppnåtts.

Taktiskt transportflyg har genomfört ett stort antal flygningar till stöd för FL 01 på Sicilien, samt pågående insatser i Kosovo och Afghanistan. Evakueringsflygningar från Libyen till Malta har genomförts. I stödet till FL 01/02 har även regionalt transportflyg deltagit.

Materielsystemet TP 84 är ett gammalt system som har låg tillgänglighet som kräver stora arbetsinsatser i flygunderhållet. Under året drabbades flygplanstypen av ytterligare tillgängelighetsproblem då ett antal strukturinspektioner snabbt behövde utföras.

Förmågan luftburen ledning med ASC 890 har utvecklats enligt plan genom deltagande i ett antal övningar, bl.a. NORDIC AIR MEET (NOAM) och Tactics Techniques Procedures (TTP). Flygtidsuttaget har dock blivit lägre än planerat, till stor del beroende på kvarstående begränsningar i nyttjandet av Länk 16. Totalt har 12 Open Skies-missioner genomförts under året med Tp 100A, vilket är enligt planeringen och i överensstämmelse med regeringens inriktnings.

Stridsflygdivisioner

Stridsflygdivisionerna har deltagit i övningarna ARCTIC FIGHTER MEET, NOAM och TTP tillsammans med stridsflyg från Norge och Finland, med ett bra övningsresultat. Bland annat har fällning genomförts av laser/gps-styrd bomb (GBU 49) och Länk 16 har provats. Cross Border Training (CBT), en del av NORDEFCO engagemanget, har genomförts i norr, oftast i samverkan mellan Sverige, Norge och Finland med upp till 30 flygplan under samma flygpass. CBT har resulterat i ett kostnadseffektivt och högt träningsutbyte. Under 2012 planeras CBT nu även i söder, med samverkan mellan Sverige, Danmark och Finland.

Brist på flygtekniker inom JAS 39 förbanden har påverkat flygtidsproduktionen negativt under året, och bedöms även påverka på längre sikt. Ett långsiktigt arbete för att åtgärda denna brist pågår. Detta arbete innefattar såväl intern och extern rekrytering som utbildning och omfördelning av befintlig personal.

Planerat flygtidsuttag på JAS 39 var 12 460h (reducerat med 400h efter tredje kvartalet p.g.a. ungerskt beslut att inte genomföra utbildning av ungerska piloter). Det totala utfallet av flygtidsproduktionen på JAS 39 under 2011 blev 11 731h, vilket innebär ett underskridande med 729h. Flygtidsproduktionen om 11 731h inkluderar den tid som flögs i FL 01/02.

Bristen på underrättelsepersonal, telekrigsofficerare och bildtolkar i Sverige under insatsen FL 01/02 har i viss mån hämmat stridsflygdivisionernas utveckling. Att täcka bristerna i dessa kategorier är ett långsiktigt arbete som pågår.

Bristen på materiel har medfört att divisionerna inte kunnat öva fullt ut i alla roller. Detta kommer till del att avhjälpas genom materiel under leverans men kräver en fortsatt prioritering för ett optimalt utnyttjande.

Bristen på flygplansskrov vid flygfloppen har medfört problem med flygtidsproduktionen och ett högt övertidsuttag på flygunderhållskompanierna. En översyn av hur flygtidsproduktion ska kunna upprätthållas på fem platser samtidigt är påbörjad.

Helikopterförband

Helikopterflottiljen har genomfört övning i Sydafrika i syfte att erhålla förmåga till så kallad Hot, High, Heavy, Dust (HHH&D) inför ISAF MEDEVAC, med gott resultat.

Brist på flygtekniker inom samtliga helikoptersystem har påverkat flygtidsproduktionen negativt under året, och bedöms även på sikt påverka produktionen. Ett långsiktigt arbete för att åtgärda denna brist pågår. Detta arbete innefattar såväl intern och extern rekrytering som utbildning och omfördelning av befintlig personal.

För Helikopter (Hkp) 10 har bristen på skrov på grund av modifieringar, serviceperioder och felutfall inte medgivit planerat uttag av flygtid och prognosens minskade successivt för 2011 från 3 200 flygtimmar till 2 220 flygtimmar i kvartal tre. Det totala utfallet blev 1 981h vilket

innebär att flygtidsproduktionen för HKP 10 undanskreds med 239h. Den minskade flygtidsproduktionen har inte påverkat pågående insats ISAF.

HKP 14 har överlämnats till Försvarsmakten senare än planerat vilket innebär att prognosens successivt sänkts från ursprungliga 450 flygtimmar. Det totala flygtidsuttaget för HKP 14 under 2011 blev 262h. Det minskade flygtidsuttaget har till viss del kompenserats med inköp av flygtid med civil helikopter.

HKP 15 har under året haft långa väntetider på utbytesenheter och anvisningar från leverantören Agusta. Försvarsmakten har även under året beslutat om byte av underhållsleverantör fr.o.m. 2012-01-01. Detta har medfört att av planerade 3 600h flygtid producerades 2 621h. Detta har negativt påverkat den grundläggande taktiska utbildningen (GTU) för de nya helikopterpiloterna. Det har även haft negativ inverkan på den sjöoperativa förmågan och förmågan att stödja specialförband. Utvecklingen av dessa förmågor avses fortsätta 2012.

Utbildning av både piloter och tekniker till HKP 16 har genomförts i USA.

Totalt för samtliga helikoptersystem innebär flygtidsuttaget en minskning från planerade 7 250 flygtimmar till ett totalt flygtidsuttag 2011 på 4 864 flygtimmar. Detta får främst långsiktiga konsekvenser, t.ex. förseningar i utvecklingen av sjöoperativ förmåga och utbildningen av nya piloter. I det korta perspektivet har detta hanterats med sänkta målsättningar och omflyttning av personal mellan helikoptersystemen.

Ledningsförband

Personalsituationen inom flygstridsledningen är fortsatt ansträngd, men med nya rutiner vid beställning/planering har tillgängligheten förbättrats till 90 procent av beställd resurs. Förbandens behov har också nedgått p.g.a. insatsen i Libyen. Att till fullo åtgärda personalläget i flygstridledningen är ett långsiktigt arbete, som pågår. Stridslednings- och luftbevakningsbataljonen har trots ett ansträngt personalläge i huvudsak nått sina mål för året.

Basförband

Flygbasförbanden har under 2011 omorganisering och påbörjat bemanning av förbandsstruktur enligt avisering IO 14. I detta har ingått rekrytering och anställning av GSS. Denna har präglats av ett stort intresse och många sökande till varje plats vilket medfört att ansatta rekryteringsmål i stort uppnåtts. Bataljonerna har bidragit i NBG och insatserna med FL 01 och 02 med såväl officerare som civila och GSS/K. Insatserna samt tillgång på personal har medfört att ansatta mål främst avseende soldatkunskaper inte har kunnat uppnås inom framförallt teknikerkategorin. Nationell beredskap, i kombination med tilldelad personalvolym, har ytterligare begränsat möjligheten att bedriva övningsverksamhet i större omfattning. Stabs- och ledningsövning har dock kunnat genomföras med 218. Flygbasbataljon. 172. Flygbasbataljon bidrog med huvuddelen av resurserna till NBG under det inledande halvåret vilket i sig gav en god grund för fortsatt uppbyggnad av förbandet.

Större materielleveranser inom produktgrupp 03 Flygvapenförband:

Fyra flygplan JAS 39 C/D inom handlingsplan GRIPEN (ombyggnad av 39 A/B). Detta inkluderar IFF Mk XII (Identification Friend Foe) innebärande att samtliga 39 C/D nu har IFF. Sex st. spaningskapslar SPK39V vilket innebär att dessa är slutlevererade. Ett statsflygplan Gulfstream G 550 har levererats och är operativt sedan den 1 juli 2011. En anpassning av HKP 10 i form av klimat- och signaturanpassad besättningsutrustning är genomförd. HKP 14 är systemöverlämnad från Försvarets materielverk (FMV) till Försvarsmakten. I december övertogs luftvärdighetsansvaret för de första två HKP 16.

Under 2011 färdigställdes efter reparation den Gulfstream G4 (Tp 102 C)som 2010 skadades vid taxningsolycka i Afghanistan.

Följande viktigare beställningar har lagts under 2011:

- Fortsatt utveckling JAS 39 11-12

Följande planerade och beställda materieluppdrag har aviseras som försenade:

- Leverans av NATO-balkar. Orsak: Kvalitetsproblem vid underleverantör till FMV
- Leverans av MS 19 Block 2 (Materielsystemversion 19 JAS 39). Orsak: Försenat timarbete vid FMV.
- LDP (Laser Designator Pod) modifierade med videolänk. Orsak: Försvarsmakten har under året haft operativt behov av LDP i sådan omfattning att FMV inte kunnat få dem levererade för modifiering.
- Leverans av IR-fackla JAS2F. Orsak: FMV underleverantör har inte utfört korrekt leveranskontroll vilken därför får göras om.
- Leverans av två stycken bildutvärderingssystem till JAS 39. Orsak: Försenat utvecklingsarbete p.g.a. resurskonflikt vid såväl Försvarsmakten, FMV som industrien då bildutvärderingssystem för UAV 03 (Afghanistan) prioriterades högre under 2011.

Lednings- och underrättelseförband

Verksamheten vid ledningsförbanden (LedR¹¹ och FMTM¹²) har i stort genomförts enligt plan och målen för 2011 har i huvudsak uppnåtts. Det stöd som LedR har gett till samtliga internationella insatser, inklusive de under året beslutade insatserna FL 01 och FL 02, har inneburit värdefulla erfarenheter och utvecklat insatsförmågan för berörda krigsförband. Det har dock inneburit att vissa krigsförband, efter beslut av Högvärteret, till del har prioriterat andra uppgifter lägre, vilket inneburit begränsningar för dessa förbands måluppfyllnad inom personal- och förmågeutveckling. En annan bidragande orsak är att betydande del av meterologerna på METOCC¹³ varit på lagstadgad tjänstledighet det under andra halvåret.

Implementering av nytt ledningssystem SWECON ISAF har genomförts i två etapper med gott resultat.

Personalrekrytering (rotation mellan förband) till det nyinrättade förbandet Rörlig operativ ledning i Enköping, har skett under andra halvåret. Fastställd personalram har dock inte uppnåtts inom beslutad tid.

¹¹ Ledningsregementet

¹² Försvarsmaktens telenät- och markteleförband

¹³ Försvarsmaktens meteorologiska och oceangrafiska centrum

För FMTM har verksamheten har främst omfattat upprätthållande av beredskap samt deltagande i och stödjande av samtliga internationella insatser genom ledning av ledningssystem.

Verksamheten vid LedR har bland annat bestått i att under första halvåret upprätthålla anbefalld beredskap med ingående delar i NBG 11. En ledningssystemövning för NBG 11 har också genomförts med gott resultat. Avvecklingen av NBG (F)HQ har genomförts och uppbyggnaden av det nya krigsförbandet ROL/FHQ pågår. Ett antal ledningsträningsövningar och VIKING 11 har genomförts, samtliga med gott resultat.

Högkvarteret (HKV) insatsorganisation IO 12 har utvecklats, fastställts, aviseras och bemannats under 2011 för att vara operativ från och med 2012-01-01. Därutöver har tillägg till PTOEM¹⁴ för HKV fastställts och krigsplacering av personal genomförts. Detta har medfört en avsevärd kvalitetshöjning gentemot tidigare krigsorganisation för HKV och möjliggör organisering av HKV vid höjd beredskap och krig.

Utveckling av HKV IO 14 har påbörjats under 2011 för att den skall kunna fastställas, aviseras och bemannas under 2012 och vara operativ från och med 2013-01-01.

Under andra halvåret har en stabsövning (OLGA) genomförts med HKV, vilket ökat förbandets förmåga inom området insatsledning.

Större materielleveranser inom produktgrupp 04 Lednings- och underrättelseförband:

Leveranser av 850 st. handhållna och 280 st. fordonsmonterade radioapparater för Rakel har genomförts för civil blåljusmyndighetssamverkan samt som internsamband inom insatsenheter. Leverans av utbytesenheter, underhållsberedning, modifieringssatser och installation av seriesystem avseende REMO radarsystem PS 870 har skett. Vidare har två SWECCIS-system för utbildning, ledningsplatsmateriel, mobila och bärbara telekrigssystem samt kryptomateriel levererats. Ledningssystem SWECON ISAF har levererats och driftsatts liksom SWECCIS insats som även har tagits i operativ drift.

Följande viktigare beställningar har lagts under 2011:

- Omsättning av radiosystem för stridsledning inom marinen och flygvapnet
- Anskaffning enkel handhållen radio (interngruppradio)
- Anskaffning ledningscontainer
- Anskaffning av diverse ledningsmateriel till brigadstaber
- Stabsstödssystem H/S Fas 1
- Anskaffning av kommunikationsmateriel för hemvärvet.

Logistikförband

Verksamheten har under året genomförts enligt plan och målen för 2011 har uppnåtts.

Logistikförbanden har lämnat stöd till och deltagit i KS 22-24, FS 20-22 samt FL 01-02.

Teknisk bataljon och ett National Support Element (NSE) har kontinuerligt under året lämnat stöd till FS.

¹⁴ Preliminära Taktiska Organisatoriska Ekonomiska Målsättningar

Problemen med att rekrytera försvarsmedicinsk personal till ISAF kvarstår, i synnerhet till Operational Mentoring and Liaison Team (OMLT). Försvarsmakten har till regeringen föreslagit att en särskild utredare utses för att se över möjligheterna att öka tillgången till medicinsk personal med stöd ur samhället.

Beredskapsperioden rörande logistikförband ingående i NBG 11 har genomförts med ett gott resultat. Övningar och tilläggssutbildning har genomförts i syfte att kompetensutveckla personalen såväl inom egen tjänstegren som inom förbandsverksamheten.

Logistikförbanden har under året genomfört Yrkes- och Befattningskurser (YBK) inom områdena försvarsmedicin, teknisk tjänst och fornödenhetsförsörjning varvid Försvarsmakten tillfört värdefull kompetens.

Planering mot nytt utbildningskoncept för insats i syfte att reducera kostnader (resor, traktamente) och skapa ökad förbandsanda har påbörjats vid TrängR och kommer att realiseras vid uppsättande av KS 25.

Dialog med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har inletts i syfte att samverka avseende nyttjandet av Försvarsmakten sjukvårdsförband.

Vid överlämnandet av förplägnadsverksamheten på Camp Monitor i Afghanistan har TrängR lämnat stöd till civil kontraktör.

Viktiga leveranser inom produktgrupp 05 Logistikförband:

Leveranser av drivmedelsmateriel såsom 12 Tankbil 21 och urtankningsutrustning till flygplan C 130 har genomförts. Vidare har tio st. Kylcontainer 20 och tio st. Fryscontainer 20 levererats. Inom vattenområdet har leverans av 59 Vattenrenare osmos 4000/T och 14 Vattenreningscontainrar genomförts. För förbränning av medicinskt avfall har fem st. Mediburn 30 levererats. Leverans av fältutrustning har skett. Vidare har 30 modifierade elverk, fem elverkscontainrar, en ställverkscontainer och en transformatorcontainer levererats. Sex reservmaterielcontainrar med inredning för teknisk tjänst har tillförts organisationen. Vidare har leverans skett av 300 taktiskt tält, 300 belysningsatser och en vattenförpackningsmaskin.

Följande viktigare beställningar har lagts under 2011:

- Anskaffning strömförsörjningsutrustning 2012-14

Hemvänet med de nationella skyddsstyrkorna

Uppsatta mål för 2011 har uppnåtts, förutom de uppsatta volymmålen för rekrytering från GMU som inte uppnåtts. Bedömd orsak till detta är att antagningsordningen inledningsvis inte medgav uttagning enligt närområdesprincipen, något som åtgärdats inför 2012.

Verksamheten har kännetecknats av åtgärder för att befästa Hemvärens med de nationella skyddsstyrkornas reformering innehärande införande av nytt utbildningssystem, KFÖ-systemet, och ett förändrat avtalssystem med reviderat ersättningssystem. KFÖ systemet har visat sig vara en framgång för hemvärförbandens utveckling. Omstruktureringen mot att inta hemvärens IO 12 med 40 bataljoner har genomförts. Dessa förnyelser och förändringar ger ökad generationsrelaterad personalomsättning i förbanden. Totalt disponeras 20 205 hemvärnssoldater med nya avtal.

Ny inspekionsmetodik för hemvärnsförbanden har implementerats under året varvid cheferna för respektive organisationens planering och stöduppgifter mot Hemvärvnet ges särskild uppmärksamhet. Under året har ledning, planering och genomförande av hemvärnets verksamhet, inklusive fyra KFÖ, inspekterats vid Marinbasen med gott resultat.

Grundläggande militär utbildning (GMU) har genomförts vid LG (Dalregementsgruppen och Gävleborgsgruppen), Amf 1 (Gotlandsgruppen) och P 7 (Skånska gruppen).

Rikshemvärnschefens insatsövning har genomförts i Malmöområdet med P 7 som ansvarigt förband. Övningen som omfattade över 1 000 deltagare var uppskattad och väl genomförd.

Rikshemvärnschefens utbildningsfältövning "Skydd av flygbas" har genomförts runt Hagshultsbasen med stöd av flygvapnet och deltagare från hela landet. Övningen har gett flera värdefulla erfarenheter för hur Hv-förbanden kan användas i detta sammanhang. Erfarenheterna kommer även att implementeras i den fortsatta chefsutbildningen av Hv-befäl vid HvSS.

En fördjupad kontroll av hemvärnsförbandens materieluppfyllnad och förrådshållning har genomförts med stöd av FMV, varvid brister uppmärksammats vid vissa förband. Arbete har påbörjats för att rätta till bristerna så att inte hemvärnsförbandens beredskap äventyras.

Genomfört rikshemvärnning har bl.a. bekräftat att metoden med KFÖ är väl mottagen och förankrad.

Frivillig försvarsverksamhet riktad mot Försvarsmaktens behov har i stort genomförts enligt plan, förutom utbildningsuppdrag som inställdes p.g.a. för få anmälningar. Målsättningarna för genomförd verksamhet har uppnåtts. Verksamheten har genomförts i form av vinterutbildningar, ungdomskurser, instruktörsutbildningar och grundläggande soldatutbildning för frivilliga (GU F).

Nordiska Stridsgruppen

Den nordiska stridsgruppen (NBG) avslutade sin beredskap R10 30 juni 2011 och ingående enheter har återgått till sina moderförband. Delar av stridsgruppen, det s.k. Expeditionary Air Wing Element (EAW), kunde tack vare sin höga beredskap mycket snabbt sättas in i Libyeninsatsen.

Brister i stridsgruppens operativa förmåga, vilka identifierades under värderingen av förbandet under hösten 2010, rättades till under första kvartalet 2011, främst genom kompletterande träning.

Helikopterenheten med HKP 15 uppnådde full operativ förmåga under första kvartalet. Stridsflygenheten, som avdelades som ett nationellt bidrag till den NATO-ledda Libyen-operationen, ersattes inte med någon svensk enhet. Insatsen med FL 01 innebar vissa begränsningar för den del av EAW som kvarstod i beredskap för NBG. Dessa begränsningar kunde avhjälpas genom ersättning av viss stabs- och underrättelsepersonal, vilket innebar att NBG under beredskapsperiodens avslutande del hade full operativ förmåga med kvarvarande flygheter (helikoptrar och transportflyg).

Sverige har som ramnation ansvaret för att insända en erfarenhetsrapport till EUMS inom tre månader efter avslutad beredskap. Denna rapport har utarbetats tillsammans med övriga bidragarländer och den tillställdes Regeringen (Försvarsdepartementet) 2011-09-27. Återföring av materiel till de krigsförband den lånats ur inleddes efter beredskapsperioden och är avslutad. Cirka 560 (65 procent) av GSS ingående i NBG har valt att fortsätta sin anställning som kontinuerligt tjänstgörande personal (GSS/K).

Verksamhetsgrenen 3 Utveckling

Verksamhetsgrenens produkter

Verksamhetsgren 3 (VG 3) omfattar produktgrupp 10, Forskning och teknikutveckling, transferprogrammet, studier och konceptutveckling och produktgrupp 11, Materielutveckling. Den sammantagna verksamheten kan ses som ett antal instrument och länkar i utvecklingskedjan från forskning och teknikutveckling via studier, konceptutveckling och experiment till materielutveckling. Resultaten avtappas löpande till insats- och produktionsledningarna.

Forskning och utveckling

Produktgruppen finansieras till övervägande del ur anslaget 1:5. Enligt tidigare fastlagd inriktning reducerades anslaget med 70 miljoner kronor år 2011. Som ett led i tillämpningen av Försvarsmaktens FoU-strategi (fastställd i februari 2009) har verksamheten inom VG 3 ett tydligt fokus mot leverans och resultatöverföring till insatsorganisationen. Under året genomförda leveranser av resultat och kunskap, till förband och materelförsörjningsprocessen, ger effekt på såväl kort som lång sikt och är resultat även av tidigare investeringar inom verksamhetsgrenen.

Försvarsmaktens medverkan i det nationella flygtekniska forskningsprogrammet (NFFP) har fortsatt i den fas, NFFP 5, som startade under 2009. Programmet har fortsatt bidragit till en viktig såväl civil som militär nytta för statligt satsade FoU-medel. Statens medel inom NFFP går i huvudsak till finansiering av doktorander och forskning vid universitet och högskolor. Programmet stärker, genom sin konstruktion, Försvarsmaktens möjlighet att dra nytta av samhällets civila forskningsaktörer. Till programmet har nyligen knutits en ny satsning på s.k. Triple Use, där Försvarsmakten tillsammans med Vinnova och berörda industrier utvecklar en breddad bas för civilt-militärt samarbete, som knyter samman flyg- och fordonstillämpningar med potentiella tillämpningar inom t.ex. skyddsområdet. Detta samarbete har nu initierats och det finansieras under 2012-2013 med medel ur anslag 1:5.

För att fortsatt accelerera överföringen av de mest lovande resultaten av Försvarsmaktens FoU satsningar till insatsorganisationen har transferprogrammet utökats med ett antal nya projekt. Programmets samlade projekt genomförs för närvarande inom flera av insatsorganisationen prioriterade områden och spänner fortsatt över samtliga operationsmiljöer, medan tyngdpunkten som tidigare ligger inom operativ miljö mark, vilket är naturligt med Försvarsmaktens fokus kopplat till programmets tidsperspektiv. Till detta har programmet ett fortsatt speciellt fokus inom CIED området. Vidare genomförs projekt inom humanområdet som stöd till rekrytering och urval av personal. Under året har en urvalsprocess genomförts tillsammans med insatsstaben vid Högvärteret, där ytterligare ett antal projekt skall påbörjas i huvudsak under 2012 med huvudsaklig leverans under 2012 och 2013. Dessa har valts ut för att stödja pågående insatser och insatsorganisationens utveckling inom prioriterade områden under perioden.

Studier har genomförts för att utveckla operativ förmåga samt lösa kunskapsbehov för Försvarsmaktens perspektivplanering, för mark-, sjö- och luftarenorna samt lednings, informations- och logistikområdena. Resultaten av studierna har gett efterfrågat beslutsunderlag för planering och implementering av behov och frågeställningar i olika tidsperspektiv, främst i syfte att utveckla operativ förmåga.

Försvarsmaktens enhet för konceptutveckling och experiment (FMKE) har utifrån gjorda erfarenheter från bl.a. tidigare utvecklingsprojekt, vidareutvecklat Försvarsmaktens behov av koncept för insatsförmågor på militärstrategisk, operativ och högre taktisk nivå. Under året har arbetets tyngdpunkt legat på koncept för expeditionär förmåga, operativ ledning, informationshantering, logistikledning samt personaltjänstrelaterade frågor.

Materielutveckling

Produktgruppen omfattar produkterna materielutveckling för arméförband, marinförband, flygvapenförband, lednings- och underrättelseförband, logistikförband samt för insatsorganisationen gemensamt. Här utgör samordning av utvecklingsplaner för olika operationsmiljöer en viktig del. Exempel på materielutveckling under 2011 utgörs av studien för ny kamera inom ramen för OPEN SKIES, studie för anskaffning av ny bandvagn, systemutveckling sjöstridsplattformar, systemstudie ersättare RBS 15 och JAS 39 MS version 20.

Verksamhet av gemensam karaktär

I enlighet med regeringens inriktningsproposition 2009 samt regeringsbeslut 14/2009, har Försvarsmakten ändrat metod för utveckling och vidmakthållande av förmågan till ledning samt dess delförmågor. I enlighet med beslutad inriktning, deltar och följer Försvarsmakten den internationella samverkan inom EU European Defence Agency (EDA), Letter of Intent 13 (LOI), NATO m.fl. multilaterala organisationer. Försvarsmakten analyserar framtaget underlag, väljer bort eller implementerar de lösningar som är framtagna och som är kostnadseffektiva för Sverige. Annan verksamhet av särskild betydelse är samarbetet inom ramen för Euroatlantiska partnerskapsrådet avseende bland annat Nato Committee for Standardization (NCS) samt utvärdering av antagna partnerskapsmål. Detta samarbete är grunden för Försvarsmaktens interoperabilitetsutveckling. I samband med att Nato har reviderat sin standardiseringspolicy har också en översyn av Försvarsmaktens inriktning för standardisering genomförts. I tillägg till den nya inriktningen har en ny process för godkännande och implementering av standarder arbetats fram. Försvarsmaktens inriktning för standardisering är planerad att fastställas 2012, efter samverkan med Försvarets Materielverk och Totalförsvarets Forskningsinstitut. Försvarsmakten har under året erbjudits att tillsätta en befattning inom Nato Standardization Agency (NSA) vilken kommer att tillsättas tidigt 2012. Verksamhet har också genomförts inom ramen för andra utvecklingssamarbeten inom Nato, EU och multilateralt samt bilateralt med främst USA. Dessutom har, under året, ett avtal framförhandlats och undertecknats för utveckling av förmågan till flygunderstöd till markförband (Close Air Support, CAS). Avtalet har fått omedelbar effekt för det svenska bidraget till ISAF. Som ett led i detta certifierades skolbyggnaden vid A9 av den amerikanska myndigheten.

Under året har samarbetet med Nordic Defense Cooperation (NORDEFCO) konkretiseras avseende verksamhetsgrenen. Inom samarbetsområdet Strategic Development har genomförts aktiviteter knutna till strategisk analys och långtidsplanering samt Concept Development and Experimentation (CD&E). För R&T (Research and Technology,FoT) har en analys av befintliga och potentiellt lämpliga aktiviteter för framtida gemensamma satsningar inletts. NORDEFCO redovisas vidare på annan plats i denna årsredovisning.

Med start under andra halvåret 2011 deltar Försvarsmakten i utvecklingsverksamhet tillsammans med sexton andra länder och organisationer inom ramen för MNE 7

(Multinational Experiment). Fokus är ”The Global Commons” d.v.s. gemensamma arenor/domäner som inte ägs av någon och som alla (i teorin) har fri tillgång till. Syftet är att studera, analysera och utveckla koncept kopplade till Luft-, Sjö-, Rymd- och Cyberdomänen. Deltagandet ger möjlighet att i samverkan med andra pröva behov och lösningar i en internationell miljö. Huvudsyftet är att på ett kostnadseffektivt sätt öka Försvarsmaktens förmåga att delta i internationella krishanteringsinsatser, t ex inom EU, FN eller NATOs ram. Försvarsmaktens utgångspunkt är att resultaten ska bidra till att höja kvalitén i insatsorganisationen (IO 14).

För Försvarsmakten är det naturligt att genomföra koncept- och doktrinutveckling tillsammans med andra i internationellt samarbete. Det ligger också i linje med ÖBs inriktning att effektivisera, rationalisera och koordinera utvecklingsverksamheten. Deltagande i tidigare faser av MNE har därför sedan 2004 utgjort en viktig plattform för Försvarsmaktens interoperabilitetsutveckling. Erfarenheterna är goda, inte minst för att samarbetet ger tillgång till en betydligt större kompetensbredd och analyskraft än vi själva kan utveckla, men också för att Försvarsmakten får möjlighet att ta del av andra nationers resultat och lösningar.

Som ett underlag för Försvarsmaktens ställningstagande avseende vidmakthållande och utveckling av stridsflygsystem JAS 39 Gripen har analyser av ett antal alternativ genomförts, inklusive spel och simuleringar. Resultatet kommer att redovisas i Försvarsmaktens Budgetunderlag för 2013.

Verksamhetens bidrag till den operativa förmågan (effekter)

Den inriktning som FoU-strategin beskriver är en del av transformationen och syftar till ökad effekt i det närtida förmågeperspektivet. Forsknings- och teknologitransferprogrammet utgör ett tydligt exempel på denna förändring. Leveranser och resultat från FoU-verksamheten är genomgående av hög kvalitet. Inom flera områden håller forskningen internationell toppkvalitet och möjliggör därmed en viktig del av informations- och kunskapsutbytet med andra länder och organisationer. Betydelsen och behovet av det internationella samarbete ökar, såväl bi- som multilateralt, samtidigt som dess omfattning behöver prioriteras hårdare av resursskål.

Enligt Försvarsmaktens FoU-strategi kan de viktigaste målen och medlen för utvecklingsverksamheten uttryckas på följande sätt:

1. Försvarsmaktens FoU-verksamhet skall stödja den fortsatta realiseringen av ett flexibelt och tillgängligt insatsförsvar.
2. Försvarsmaktens FoU-verksamhet skall bidra till handlingsfrihet inför framtida beslut.
3. Nyttiggörande av FoU-verksamheten inom Försvarsmaktens insatsverksamhet skall stärkas.
4. Försvarsmakten ska process- och ansvarsmässigt organisera en integrerad FoU-verksamhet för att kunna prioritera innehåll samt skapa en spårbarhet från behovsidentifiering till resultatavtappning.
5. Studieverksamhet ska genomföras i syfte att utarbeta beslutsunderlag och ge kunskapsuppbryggnad avseende Försvarsmaktens utveckling både på kort och längre sikt.
6. Konceptdriven utveckling ska vara ett sätt att öka nyttiggörandet av forsknings- och studieresultat och leda till att lösningar snabbare kan utarbetas för insatsförbandens behov.

Den årliga tekniska prognos som Försvarsmakten beställer av FMV som en del av FoU har i år levererats med fokus på olika typer av sensorer för identifiering, soldatburna utrustningar, små energigenererande system m.m.

Härutöver har utvecklingsverksamheten bidragit med stöd för uttagning av personal till NBG 11, utvecklade säkerhetsmålsättningar vad avser Försvarsmaktens ledningssystem samt genomfört det inledande planeringsarbetet avseende övningen VIKING 14.

Implementeringen av Handbok Målsättningsarbete Förband 2011 (H MÅL) har fortsatt vilket bland annat resulterat i en beskrivning av krigsförbanden ingående i insatsorganisation IO 14. I form av Krigsförbandsspecifikationer (KFS) utgör en beskrivning av resurstilldelning i form av bl.a. personal, materiell med mera.

Verksamhetsgrenen 4 Övrig verksamhet

Den verksamhet som bedrivs inom verksamhetsgrenen är i huvudsak styrd av författningsar. De specifika uppgifterna att lämna exportstöd och att medverka i den statsceremoniella verksamheten med bland annat högvakt m.m. regleras i Försvarsmaktens instruktion.

Verksamhetsgrenens produkter

Verksamhetsgrenens produkter är tjänster inom olika områden som inte faller inom de andra verksamhetsgrenarna.

Produkternas utveckling

Första ubåtsflottiljen har genomfört exportåtagande i form av utbildning av ubåtsbesättningar för Singapore Navy genom projekt NORTHERN LIGHT. Vidare lämnar tredje sjöstridsflottiljen stöd till FMV avseende provtursverksamhet med korvett Visby och minröjningsfartyg Koster enligt plan.

Fjärde sjöstridsflottiljen har påbörjat planering av utbildning inom ramen för Nordic Defense Cooperation (NORDEFCO).

Stöd till FMV har genomförts i samband med leveransen av sex st. JAS 39 till Thailand, där F 21 planerat, bemannat med piloter och genomfört leveransen i samverkan med FMV. F 7 har stöttat leveransflygningen med två st. TP 84. Även Tp 100-systemet har under årets deltagit i stödet med bl.a. leveransflygningar och stöd i Thailand.

Tio thailändska flygtekniker har genomfört On the Job Training (OJT) och sex thailändska piloter har utbildats på JAS 39 C/D vid F 7. Därtill har FMTS genomfört kortare specialistutbildningar med thailändsk personal och LSS har utbildat thailändska flygstridsledare.

Materielsystemkontor (MSK) Flyg och Försvarsmaktens logistik (FMLOG), med stöd från Försvarsmakten supportgrupper, har genom ett omfattande arbete, och periodvis med riktade insatser, gett den materielsupport som gjort att såväl Ungern, Tjeckien som Thailand nått uppställda produktionsmål. Den thailändska operatörens regelverk möter emellertid inte de svenska kraven vilket gjort att materielhanteringen kräver särlösningar som ska arbetas bort under kommande år.

Utbildning av JAS-piloter till Ungern blev inställd under året p.g.a. att Ungern av ekonomiska skäl valt att inte påbörja utbildningen.

Nyrekrytering av personal till Försvarsmaktens supportgrupper i Ungern och Tjeckien var och är, fortfarande ett problem. Försvarsmakten överväger metoder för att förbättra rekryteringen.

Stöd har lämnats i samband med internationell test- och övningsverksamhet (ITÖ) till totalt nio länder vid sexton tillfällen.

Under årets har i genomsnitt 55 soldater, inklusive vaktbefäl, bedrivit högvakttjänst på Stockholms och Drottningholms slott. I stort sett har samtliga organisationer, förutom skolor och centra, deltagit, varav Livgardets Livbataljon har svarat för ca 130 vaktdygn.

Utöver högvakt har Försvarsmakten, främst med Livgardet, deltagit i den statsceremoniella verksamheten vid statsbesök och mottagningar av främmande sändebud, s.k. högtidliga audienser.

Verksamhetsgrenen 5 Fredsfrämjande insatser

Verksamhetsgrenens produkter

Verksamhetsgrenens produkter är enskilda insatser inom den fredsfrämjande verksamheten.

De fredsfrämjande insatserna har i huvudsak genomförts enligt plan. Försvarsmakten har genomfört de insatser som regeringen beslutat om i form av ett antal militärobbservatörer, rådgivare, delegater, stabsofficerare och så kallade "trainers". Den utökade ambitionen, framför allt i Afrika, har inte uppnåtts bland annat p.g.a. språkkrav.

Insatserna har i huvudsak varit kopplade till FN med något undantag. Under året har förändringar av bidraget skett på grund av avveckling av insatserna UNMIN (Nepal) och UNMIS (Sudan) samt förändringar avseende personalstrukturen inom UNMISS (Syd-sudan), UNISFA (Sudan) och EUTM (Uganda).

I bilaga 3 redovisas pågående och avslutade insatser samt erfarenheter av dessa

Verksamhetens bidrag till den operativa förmågan

Deltagande i de olika enskilda insatserna ger Försvarsmakten och dess personal erfarenheter som sträcker sig utanför förbandsinsatsernas ramar. Internationellt stabsarbete (metodik), samverkan med andra organisationer, såväl internationella som nationella, ger bred och nödvändig kunskap till Försvarsmakten.

Sammantaget bidrar svenska officerare till att utveckla krishanteringsförmågan såväl internationellt som nationellt.

Verksamhetsgrenen 6 Stöd till samhället

Verksamhetsgrenens produkter

Verksamhetens produkter är främst stöd till det civila samhället i fredstid inom ramen för olika författningar. Stödet är en relativt omfattande del av Försvarsmaktens nationella verksamhet.

Nationella stödinsatser

Försvarsmakten har lämnat stöd enligt lagen (2003:778) och förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor (LSO) vid ca 100 tillfällen, varav ca 60 var eftersök efter försvunna människor och ca 20 var sjöräddningsuppdrag. Försvarsmaktens mest omfattande stödinsats under år 2011 var vid oljesaneringen runt Tjörn i månadsskiftet september-oktober. Försvarsmakten deltog med ett hundratal hemvärnssoldater samt med båtar och helikopter vilket bidrog till att stora mängder av miljöfarlig olja kunde bortforslas under sämre väderbetingelser. Dessutom lämnades stöd vid snöoväder i Västra Götaland i slutet på februari, samt vid brandbekämpning på Gotland i början på juni och i Mönsterås i augusti.

Vidare har Försvarsmakten lämnat stöd vid ca 230 tillfällen i enlighet med förordningen (2002:375) om Försvarsmaktens stöd till civil verksamhet. Huvuddelen har varit stöd till polismyndigheter och innefattat röjning av ammunitionseffekter som genomförts vid ca 200 tillfällen. Dessutom har Försvarsmakten lämnat transportstöd med TP 84, bland annat till Rikskriminalpolisen i oktober.

Antalet nationella stödinsatser är totalt sett i paritet med föregående år, men med en viss fortsatt minskning sedan år 2009 avseende röjning av ammunitionseffekter.

Försvarsmakten har under Utrikesdepartementets ledning genomfört konsulär evakuering i månadsskiftet februari/mars inom ramen för den humanitära insatsen i Libyen, samt lämnat stöd till UNHCR genom transport av nødmateriel för MSB räkning och evakuering av flyktingar.

Försvarsmakten genomförde, med anledning av den kärntekniska olyckan i Japan i mars år 2011, vissa förberedelser för att kunna stödja MSB med transport- och CBRN-resurser utifrån en eventuell framställan. Stödet effektuerades inte.

Övrig resultatredovisning

Generalläkaren

Generalläkaren har under 2011 utövat tillsyn i enlighet med uppdraget i 21 § förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten.

Lednings- och ärendehanteringssystemet Miljöreda, som infördes 2010, är nu i full drift. Detta har möjliggjort att Generalläkaren har bättre kontroll och möjlighet till uppföljning av verksamheten.

Generalläkaren lämnar enligt rutin en separat årsredovisning till regeringen.

Införande av system PRIO

Med system PRIO realiseras ett samlat och integrerat resurs- och ekonomiledningssystem för hela Försvarsmakten. Målet är att på ett effektivt sätt kunna svara upp mot såväl statsmakternas krav på redovisning som Försvarsmaktens interna krav på styrning och uppföljning.

Under 2011 har det produktionssatta systemet i stort fungerat väl. Vissa områden som tidredovisning och inköp saknar kompletta arbetsbeskrivningar samt innehåller systemmässiga brister. Verksamhetsansvariga har därför successivt under året förtydligat verksamhetsregler och via etablerad systemförvaltningsenhet infört förbättringar i systemstödet. Utbildningsenheten ManE har löpande genomfört fortsättningsutbildningar och ADL-utbildningarna har vidareutvecklats. Utöver ordinarie utbildningsverksamhet har extra riktade utbildningsinsatser genomförts till bl.a. Human Resource Center (HRC) vad avser hantering av personal- och löneadministration för insatsförbanden för att så långt möjligt eliminera felaktiga eller sena utbetalningar av lön och andra ersättningar.

I mars 2011 övertog Försvarsmakten driften av det produktionssatta systemet från systemleverantören. Vidare har under året utarbetats en ny förvaltningsmodell och förvaltningsorganisation som på ett mer effektivt sätt ska omhänderta verksamhetens behov av förändringar och support.

Utvecklingsarbetet har under 2011 fortsatt med införande 3 och 4 som innehåller stöd för lagerredovisning, förnödenhetsförsörjning, upphandling/inköp samt ett utökat stöd för personaladministration och strategisk personalplanering. Inför planerad produktionssättning i februari 2012 har det under 2011 i samverkan mellan projektet och berörda processledare och verksamhetsansvariga genomförts en översyn av roll- och behörighetstilldelningen i PRIO.

Ett separat utvecklingsarbete inom HR-området som innehåller stöd för ny personalstruktur, Hemvärvet och lönebildning har påbörjats under 2011 och har en planerad produktionssättning i augusti 2012.

Under året har en löpande förändringsledning bedrivits mellan projektet och förbanden för att samordna kommunikation, utbildning och förberedande aktiviteter inför kommande produktionssättningar. Inom ramen för detta arbete har samtliga förband besöks för information om kommande förändringar och en erfarenhetsuppföljning från tidigare införanden.

Under 2011 har ett förberedande analysarbete genomförts avseende det sista utvecklingssteget i PRIO införande, införande 5 och 6. I detta innehållas att materiel upp t.o.m. säkerhetsklass Hemlig/Restricted läggs över i PRIO och att Försvarsmakten därigenom uppnår det övergripande syftet att få en samlad kontroll och uppföljning över såväl personella som materiella resurser. Detta steg av PRIO-realisering planeras att genomföras under 2012-2013. Planerings- och analysarbetet sker i nära samverkan mellan Försvarsmakten och FMV i linje med regeringens beslut avseende fortsatt arbete mellan myndigheterna kopplat till en omdaning av försvarslogistiken.

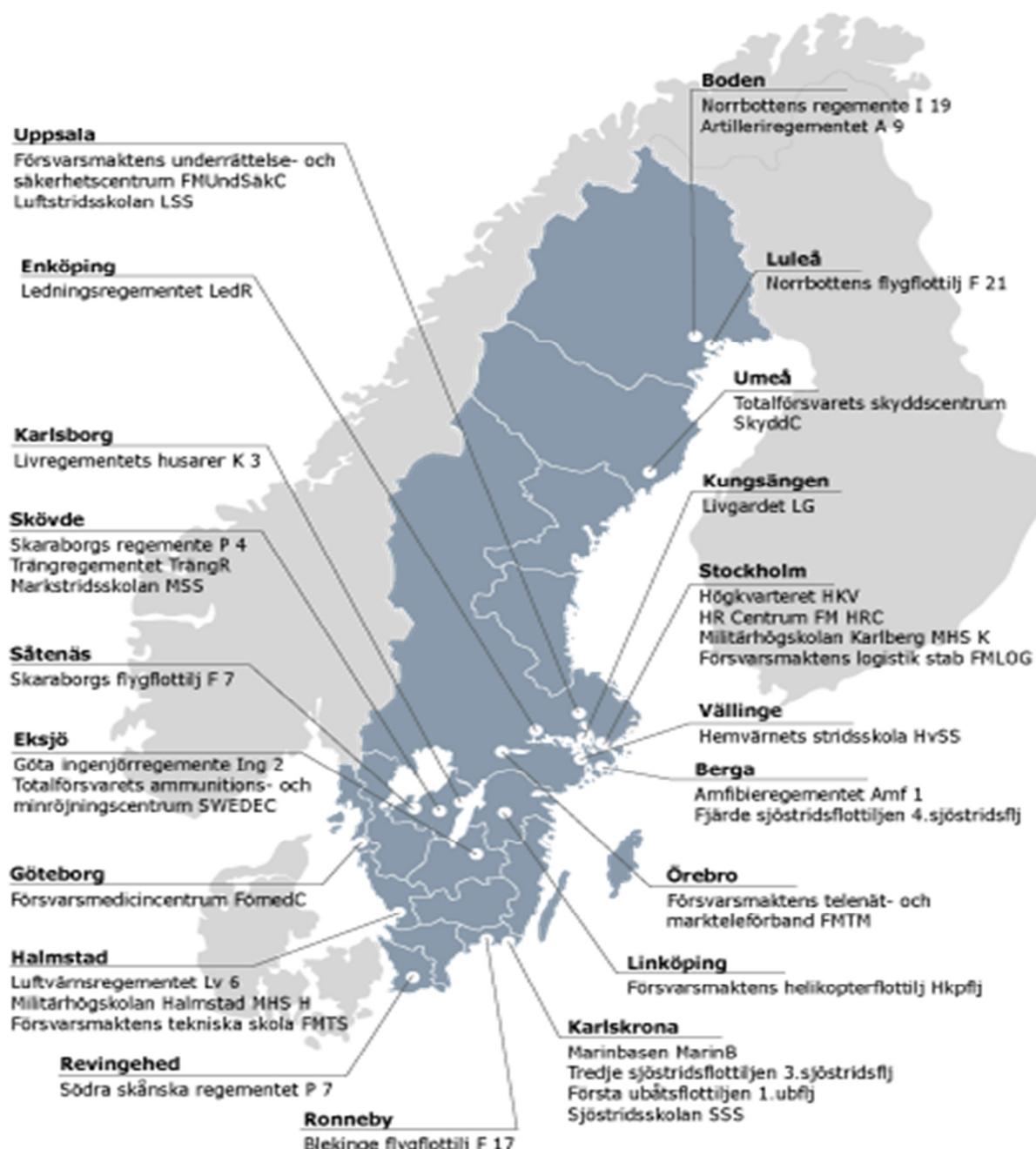
Försvarsstrukturutredningen (FSU)

Sedan Försvarsmakten och FMV fick regeringsuppdrag i november 2011 att ta fram genomförandeplaner för att omsätta FSU rekommendationer, har ett intensivt arbete genomförts. Arbetet har genomförts gemensamt i ca tio arbetsgrupper, under gemensam samordningsfunktion. Inrikningen har varit att i första hand pröva, skapa förutsättningar för och därefter genomföra en överföring av verksamheter från Försvarsmakten till FMV per den 1 januari 2013. Därmed skapas också förutsättningar för realisering av, de av regeringen uppsatta, besparingsmålen.

Genom att först genomföra aktuella verksamhetsövergångar för att därefter i olika avseenden effektivisera berörda verksamheter kan den löpande produktionen säkerställas under omställningsarbetet. En omedelbar konsekvens av denna inrikning är att det ännu råder viss osäkerhet beträffande besparingarnas omfattning och utfall över tid. Denna bedömning delas av båda myndigheterna.

Produktion och organisation

Personal, materiel, anläggningar, mark och lokaler är de resurser som används för produktionen. Produktionen skapar de produkter som nyttjas i verksamheten, främst insatser och krigsförband. Detaljerade redovisningar av produktionen i form av personalförsörjning, materiel- och anläggningsförsörjning, viss övningsverksamhet, m.m. framgår av bilagor till årsredovisningen. Av nedanstående karta framgår Försvarsmaktens lokalisering.



Figur 1 Försvarsmaktens lokalisering av förband, skola och centra

Personalförsörjning

Sammanfattande slutsatser

Personalförsörjningsreformen följer fortsatt de mål och de prognoserna som presenterades i myndighetens budgetunderlag för 2011. Flera viktiga förändringar i personalförsörjningssystemet har implementerats. Exempelvis har en ny process för grundrekrytering av militär personal inrättats och förändringar av stödet till veteransoldaterna har initierats och bedömningen är att målsättningarna inom området har nåtts.

Försvarsmakten redovisade redan i årsredovisningen 2010 att övergången till en personalförsörjning, som i första hand ska vila på frivillighet, kommer att öka tillgängligheten och därmed förbättra möjligheterna att använda Försvarsmakten. Myndigheten menar fortsatt att förändringen bör beskrivas som en samhällsreform med säkerhetspolitiska förtecken. Drivkraften i förändringen i personalförsörjningssystemet utgår i likhet med föregående år från regeringens krav på operativ handlingsfrihet med insatsorganisationen inom och utom vårt lands gränser.

I väntan på författningsstöd för anställning av tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän (GSS/T) har Försvarsmakten under år 2011, med gott resultat, arbetat med att förmå krigsplacerade värnpliktiga att teckna interimsavtal¹⁵. Införande av ett författningsstöd under 2012 möjliggör för myndigheten att bibehålla det intresse som upparbetats så att dessa avtal går att omvandla till anställningar och därmed en reell tillgänglighet.

Attraktionskraften är fortsatt en av personalförsörjningsreformens största utmaningar. Det är nödvändigt att Försvarsmakten är och är känd som en attraktiv arbetsgivare och arbetsplats för att även fortsättningsvis nå rekryteringsmålen. Direktrekrytering till gruppbefäl, soldater och sjömän har under år 2011 gått snabbare än planerat. Detta har under innevarande år lett till en minskad ambition att rekrytera via den grundläggande militära utbildningen. Försvarsmakten attraherar främst den del av rekryteringsbasen som består av lämpliga och redan intresserade, d.v.s. en del av de unga männen. Det är nödvändigt att framöver särskilt fokusera på den stora delen av rekryteringsbasen som består av lämpliga men för närvarande mindre intresserade kvinnor och män bl.a. för att uppnå ambition att fortsatt öka andelen kvinnor.

I den pågående transformationen finns kompetensmässiga obalanser vilket gör att delar av Försvarsmakten har en särskilt hög efterfrågan och därmed en hög arbetsbelastning. Att åtgärda detta kräver såväl verksamhetsanpassningar som anpassningar av förväntningar, exempelvis på bidrag till internationella militära insatser, men även prioriteringar av åtgärder för att komma till rätta med dessa.

Försvarsmakten konstaterar avslutningsvis att 2011 års resultat pekar på att det fortsatt finns utmaningar i personalförsörjningsreformen. Det är i flera fall för tidigt att dra slutsatser av genomförda arbeten och de utfall som genererats vilket innebär att planen i huvudsak grundas på tidigare antaganden. Myndigheten menar fortsatt att osäkerheten är störst kring i vilken takt som det kommer att vara möjligt att anställa tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän samt hur länge dessa stannar i tjänst.

¹⁵ Består av två dokument; en avsiktsförklaring och en tjänstgöringsplan. Interimsavtalet är inte bindande för den enskilde utan ska ses som en frivillig överenskommelse med ett förband.

Ekonomiskt resultat och analys

Produktgruppernas anslagsförbrukning

Avräkning anslag 2011 (mnkr)	1:1	1:2	1:3	1:4	1:5	Summa
1 Insatser						
Insatsgemensamt						
07 Internationella insatser	824	2 014				2 838
09 Nationella insatser	75					75
Totalt insatser	899	2 014				2 913
2 Uppbyggn. av IO och beredskap						
08 För Insatsorg. gemensamt						
01 Arméförband	6 055		3 706	1 048		10 809
02 Marinförband	3 530		694	813		5 037
03 Flygvapenförband	5 556		2 585	2 451		10 592
04 Lednings- och undförband	1 364		1 475	1 602		4 441
05 Logistikförband	664		317	763		1 744
06 Nationella skyddstyrkorna	1 740		0	0		1 740
Totalt IO/Beredskap	18 909		8 777	6 677		34 363
3 Utveckling						
Utveckling gemensamt						
10 Forskning och utveckling	297				705	1 002
11 Materielutveckling	292		22		18	332
Totalt utveckling	589		22		723	1 334
4 Övriga verksamheter						
12 Övriga produkter		163				163
5 Int. Fredsfrämjande verksamhet						
13 Fredsfrämjande verksamhet		5				5
6 Stöd till samhället						
14 Lag Skydd Olyckor och stöd t civil vht		10				10
Summa Försvarsmakten	20 575	2 014	8 799	6 677	723	38 788¹⁶

Tabell 2 Produktgruppernas anslagsförbrukning 2011

Tabellen visar anslagsförbrukningen (utgifter) under 2011. Försvarsmaktens produktorienterade redovisning är under utveckling för att ge en rättvisande bild av produktgruppernas totala utfall. Den restlösa kostnadsfördelningen är ännu inte nedbruten på olika kostnadsslag inom respektive produkt.

¹⁶ Utfall för utgiftsområde fem, UD, ingår inte i ovan sammanställning uppgående till 61 mnkr

Produktgruppernas kostnader och intäkter (netto)

Utfall kostnader (mnkr)	2010	2011
1 Insatser		
Insatsgemensamt		
07 Internationella insatser	3 841	2 984
09 Nationella insatser	1 473	32
Totalt insatser	5 314	3 016
2 Uppbyggn. av IO och beredskap		
08 För Insatsorg. gemensamt	381	
01 Arméförband	9 781	9 605
02 Marinförband	6 665	7 600
03 Flygvapenförband	12 530	11 946
04 Lednings- och undförband	1 428	2 417
05 Logistikförband	551	1 015
06 Nationella skyddstyrkorna	1 569	2 214
Totalt IO/Beredskap	32 905	34 797
3 Utveckling		
Utveckling gemensamt		
10 Forskning och utveckling	1 360	1 004
11 Materielutveckling	440	669
Totalt utveckling	1 800	1 673
4 Övriga verksamheter		
12 Övriga produkter	207	340
5 Int. Fredsfrämjande verksamhet		
13 Fredsfrämjande verksamhet	81	66
6 Stöd till samhället		
14 Lag Skydd Olyckor och stöd t civil vht	5	10
Summa Försvarsmakten	40 312	39 902

Tabell 3 Produktgruppernas kostnadsutfall 2011 samt föregående år

Tabellen redovisar myndighetens samlade kostnader och intäkter netto. I och med myndighetens val av verksamhetsindelning är särredovisning av intäkter inte relevant då de till största del uppstår i stödverksamhet som endast indirekt påverkar produktgruppars utfall.

Tabellen visar kostnader för respektive produktgrupp, ex. avskrivningar. Inköp, som inte direktavskrivs, redovisas i föregående tabell "Produktgruppernas anslagsförbrukning".

Anslagsförbrukning samtliga anslag

Anslag/Anslagspost (tkr)		Årets tilldelning inkl. anslagssparande från 2010	Utfall 2011	Anslags-sparande (+) / kredit (-)
Fö 17	Förbandsverksamhet och beredskap m.m.			
1:1.1	Förbandsverksamhet m.m.	20 347 615	19 934 519	413 096
1:1.3	Förbandsverksamhet, STÅP	0	0	0
1:1.4	Förbandsverksamhet, MUST	652 765	640 924	11 841
1:1	Anslag 1.1 summa	21 000 381	20 575 443	424 938
1:2	Fredsfrämjande förbandsinsatser	2 703 683	2 013 644	690 039
1:3	Anskaffning materiel & anläggningar	9 193 518	8 798 831	394 687
1:4	Vidmakthåll materiel & anläggningar	6 639 196	6 677 645	-38 449
	Summa materiel och anläggningar	15 832 714	15 476 476	356 238
1:5	Forskning och teknikutveckling	754 273	722 700	31 573
UD	Fredsfrämjande verksamhet			
1:2.1	Försvarsmakten	65 591	61 097	4 494
Summa Försvarsmakten		40 356 641	38 849 360	1 507 281

Tabell 4 Anslagsförbrukning samtliga anslag 2011

Analys

Anslag 1:1

2011 års verksamhet har ur ekonomisk synvinkel kännetecknats av att prognosens tidigt pekade mot ett överutnyttjande på grund av huvudsakligen högre ledighetsskuld, högre pensionsavgifter samt att kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän anställts tidigare under året än planerat. Försvarsmakten vidtog åtgärder i syfte att minska prognostiserat överutnyttjande bland annat genom att reducera övningsverksamheten. Resultatet av reduktionerna gav önskad effekt med ett underutnyttjande som slutresultat. Underutnyttjandet 2011 kommer att användas i den fortsatta reformeringen mot IO 14 genom att under 2012 dels, återta inställd övningsverksamhet dels, genomföra åtgärder i syfte att öka takten av reformeringen främst genom att färdigställa hela förband tidigare än planerat men även genom att aktivt anpassa personalstrukturen. Utfallet för 2011 blev 20 575 miljoner kronor vilket innebär ett anslagssparande om 413 miljoner kronor för anslagsposten förbandsverksamhet och anslagssparande om 12 miljoner kronor för anslagsposten MUST. Anslagsposten 1:1.3 STÅP (pensionsavgift för värnpliktiga) var med i regleringsbrevet för 2011 med 219 miljoner kronor, dock blev detta belopp senare under året indraget då Försvarsmakten inte längre har värnpliktiga.

Anslag 1:2

Försvarsmakten har genomfört Fredsfrämjande förbandsinsatser enligt riksdagens och regeringens beslut. Under året har de flesta missionerna genomgått förändringar, i form av

¹⁷ Förvarsdepartementet

ändrat personalantal och förändrat verksamhetsansvar. Av regeringen beslutade ramar i anslag 1:2 summeras till 2 522 miljoner kronor varav Försvarsmakten totalt utnyttjat 2 014 miljoner kronor innehållande 508 miljoner kronor i anslagssparande. Relativt totalt tillgängligt anslag har regeringen inte tilldelat Försvarsmakten 182 miljoner kronor och därför blir det totala anslagssparandet 690 miljoner kronor. Kostnaderna för insatsen i Afghanistan har reducerats p.g.a. beslut att inte fortsätta utvecklingen av Camp Torni, flera transporter har genomförts med tåg i stället för flygtransporter, driftkostnaderna för camper har reducerats samt p.g.a. att det har förekommit viss överplanering inom logistikområdet. Insatsen i Libyen har lägre kostnader än ram bl.a. p.g.a. att; ammunitionsbudget inte nyttjades, lägre flygtidsuttag än planerat, inget lufttankningsflygplan under period 2 samt lägre kostnader än planerat i basområdet.

En detaljerad ekonomisk redovisning per genomförd insats framgår av bilaga 3.

Anslag 1:3

Försvarsmakten har under året erhållit leveranser till de belopp som planerats. Detta trots att förseningar förekommit. I gengäld har vissa leveranser kommit tidigare än avtalat. Försvarsmakten har även under året haft att ta hänsyn till en utgiftsbegränsning om 300 miljoner kronor för anslaget för anslaget 1:3.

Avseende bemyndiganderamen för anslag 1:3 så har Försvarsmakten inte kunnat lägga ett antal större beställningar eftersom medgivande från regeringen har saknats. De åtagande som erfordrat regeringens beslut framgår av regleringsbrevet 2011. Ett av dessa var villkorat och de andra ärendena är fortfarande under beredning och Försvarsmakten avvaktar regeringens beslut i frågan. Detta är skälet till differensen mellan tilldelad och utnyttjad ram.

Anslag 1:4

Försvarsmakten har under året erhållit leveranser till de belopp som planerats. Detta trots att förseningar förekommit. I gengäld har vissa leveranser kommit tidigare än avtalat.

I samband med bokslutsarbetet och därtill hörande avstämningsarbete mellan Försvarsmakten och FMV upptäcktes en differens. Fakturering på 200 miljoner kronor genomfördes därför i ett sent läge, efter ordinarie brytdatum, för fakturering mellan statliga myndigheter, i syfte att möjliggöra rättvisande redovisning.

Avseende bemyndiganderamen för anslag 1:4 så anmälde Försvarsmakten tidigt under 2011 att tilldelat bemyndigande inte var tillräckligt. Dialog upptogs med Regeringskansliet om möjlighet att utöka bemyndiganderamen för att kunna genomföra uppdraget så effektivt som möjligt. Försvarsmakten beslutade att avvakta med en större beställning för att inte riskera överskrida tilldelad ram. Trots denna åtgärd så riskerade Försvarsmakten ändå att överskrida ramen. Försvarsmakten beslutade därför i november att generellt avvakta med alla nya åtaganden som inte var nödvändiga att beställa i närtid. Effekten blev att mycket få beställningar genomfördes i december. Dessa beställningar är genomförda efter årsskiftet.

Anslag 1:5

För forskning och teknikutveckling påverkades anslagsutnyttjandet av en, i försvarsstrukturutredningen och sedan i budgetpropositionen, föreslagen reduktion av anslaget kommande år. Försvarsmakten gjorde därför under året ett flertal omprioriteringar och fattade reduceringsbeslut i syfte att dämpa effekterna av kommande anslagsreduktion genom att planera för ett anslagssparande till 2012. I december meddelades dock i regleringsbrevet för 2012 att inget anslagssparande fick behållas för detta anslag, vilket kommer påverka verksamheten de kommande åren.

Utrikesdepartementens anslagspost 1:2.1

Försvarsmakten har genomfört fredsfrämjande verksamhet enligt regeringens beslut. Det underutnyttjande som redovisas beror i huvudsak på lägre personalkostnader.

En detaljerad ekonomisk redovisning av anslagsposten framgår av bilaga 3.

Särskilt om forsknings- och teknikutvecklingsanslaget

Nedanstående tabell visar sammanfattning av verksamhetsutfallet de tre senaste åren i tusentals kronor.

Verksamhet	2009	2010	2011
Forskning vid Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI	407 950	345 804	303 562
Forskning vid Försvarshögskolan, FHS	51 568	48 548	32 764
Forskning vid Kungliga Tekniska Högskolan, KTH och andra leverantörer	6 896	16 642	23 498
Forskning vid Karolinska institutet, KI	12 450	9 087	8 388
Nationella flygtekniska forskningsprogrammet, NFFP ¹⁸	19 988	15 090	15 000
Teknikutveckling	313 595	253 970	222 090
Forsknings- och utvecklingssamarbete inom den Europeiska försvarsbyrån, EDA ¹⁹	5 387	0	4 824
Koncernstödsuppdrag, inkl. FLSC och OA-stöd	131 590	114 397	90 400
Studier ²⁰	27 553	17 088	22 174
Totalt	976 977	820 626	722 700

Tabell 5 Verksamhetsutfall, forsknings- och teknikutvecklingsanslaget

Nedanstående tabell visar utfallet i tusentals kronor av forskning och teknikutveckling, fördelat på s.k. FoT - områden, koncernstödsuppdrag samt studier.

FoT-område	Forskning 2011	Teknikutv. 2011	Totalt 2011
Modellering och simulering	12 900	9 502	22 402
Ledning och MSI (människa och systeminteraktion)	54 662	12 085	66 747
Organisation, profession och personal	15 090		15 090
Sensorer och signaturanpassning	61 606	20 143	81 749
Undervattensteknik	33 700	6 576	40 276
Vapen och skydd	45 500	33 158	78 658
Telekrig	60 900	15 836	76 736
Försvarsrelaterad medicin	19 339		19 339
Flygteknik med elektronik och byggsätt	18 400	78 086	96 486
CBRN och miljö ²⁰	5 680	2 003	7 683
Logistik		4 204	4 204
Krigsvetenskap	6 502		6 502
Temaområden	3 769		3 769
Scanning av forskningsfronten	3 300		3 300
Särskilda FoT-programmet (Samverkansprogrammet) ²¹	3 722	10 424	14 146
Delsumma	345 070	192 017	537 087
Forsknings- och teknologitransfer			53 215
EDA			4 824
Nationella flygtekniska forskningsprogrammet, NFFP ¹⁸			15 000
Koncernstödsuppdrag, inkl. FLSC och OA-stöd			90 400
Studier			22 174
Totalt			722 700

Tabell 6 Utfall FoT, fördelat på områden, koncernstödsuppdrag samt studier

¹⁸ Enligt RB, Finansiella villkor

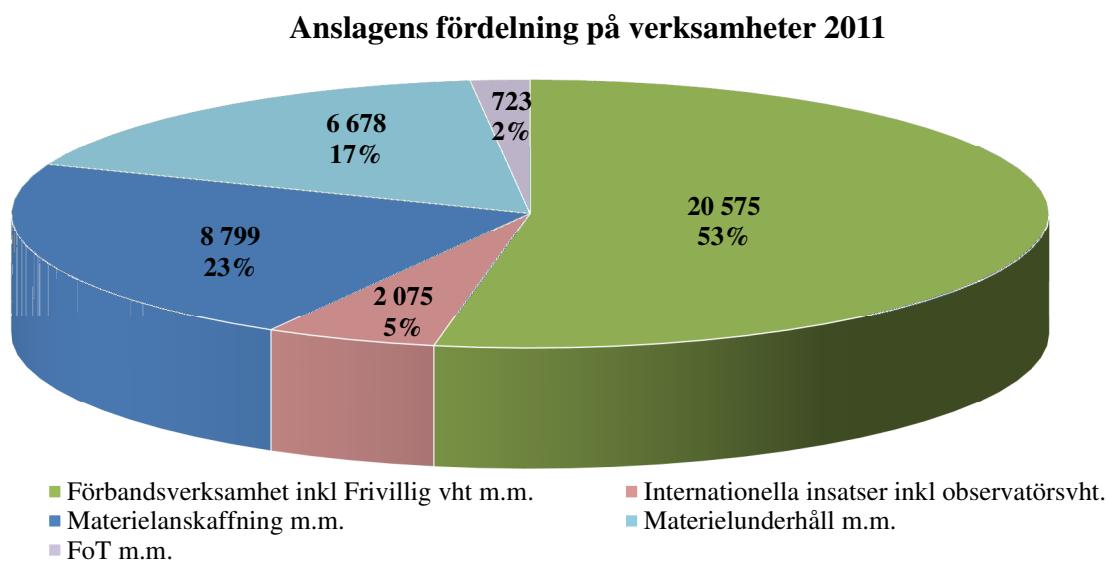
¹⁹ Studieprogrammet ingår inte i Försvarsmaktens FoT - program men finansieras ur anslag 1:5

²⁰ Begreppet CBRN omfattar skydd mot kemiska, biologisk, radiologiska och nukleära stridsmedel

²¹ Särskilda FoT-programmet syftar till att stärka Försvarsmaktens handlingsfrihet, bl.a. genom tillvaratagande av generisk forskning och teknikutveckling samt nyttjande av civil kunskap och kompetens

Anslagens fördelning på verksamheter

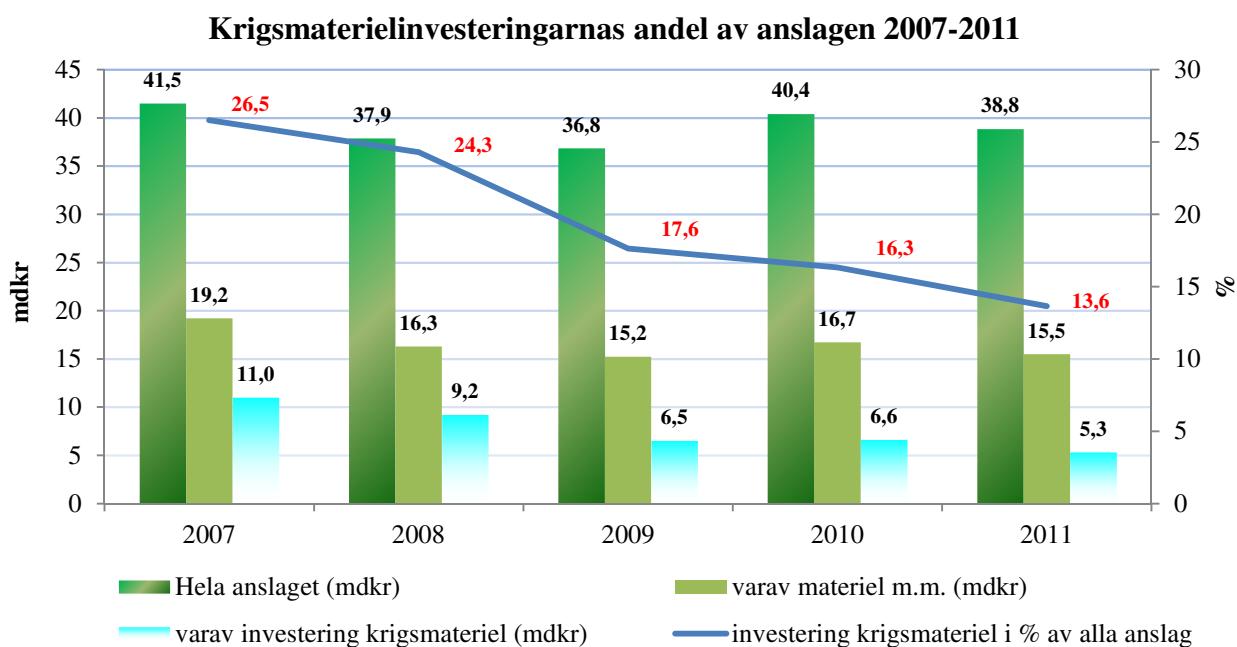
Av figuren nedan framgår anslagens fördelning på verksamheter under året. För att kunna genomföra internationella insatser, vilka utgör ca fem procent av Försvarsmaktens anslag, krävs ett omfattande uppbyggnadsarbete av Försvarsmaktens insatsorganisation. Detta genomförs inom ramen för förbandsverksamheten i form av utbildning, övningar, rekrytering och förrådshållning etc. och inom ramen för materielanskaffning och materielunderhåll. Insatsorganisationen är också grunden för att lösa Försvarsmaktens uppgifter nationellt.



Figur 2 Anslagens fördelning på verksamheter 2011 (mnkr)

Särskilt om investeringarna i krigsmateriel

Krigsmateriels utfall och dess andel av Försvarsmaktens totala anslagsförbrukning framgår av nedan diagram. Det som i här betecknas som krigsmateriel, är del av utgifterna inom anslag 1:3. Det avser anskaffning av materiel som aktiveras och tas med i balansräkningen. Investeringarna i krigsmateriel har de senaste fem åren utgjort ett snitt om ca 20 procent av den totala anslagsförbrukningen.



Figur 3 Krigsmaterielinvesteringarnas andel av anslagen 2007-2011

Avgiftsfinansierad verksamhet

Inkomster

Enligt regleringsbrevet för år 2011 får Försvarsmakten utöver vad som anges i 4 § avgiftsförordningen även disponera inkomster från:

- a) Inkomster från hyror avseende elev- och befälshotell
- b) Inkomster från extern verkstadsverksamhet
- c) Inkomster från försäljning av reservmateriel
- d) Inkomster från försäljning av drivmedel
- e) Inkomster från extern transportverksamhet
- f) Inkomster från personalbutiksverksamhet
- g) Inkomster från marketenteri
- h) Inkomster från övrig förplägnadsverksamhet
- i) Inkomster av mindre ekonomisk omfattning
- j) Inkomster med anledning av verksamhet enligt förordningen (2002:375) om militär medverkan i civil verksamhet”
- k) Inkomster avseende tillhandahållande av utbildnings- och övningsresurser i och utom Sverige och
- l) Inkomster i samband med andra länders nyttjande av utlandsstyrkans drift i Campverksamhet.
- m) Inkomster vid tillhandahållande av internationell militär test-, övnings- och utbildningsverksamhet (ITÖ).

Avgiftsintäkter utöver 4 § avgiftsförordningen som redovisas mot anslag

Uppdragsverksamheter (tkr)	2009		2010		2011	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Verkstadsverksamhet	251 312	241 761	204 065	205 084	342 464	382 624
Reservmateriel	104 681	103 856	102 393	101 622	128 212	128 212
Utb och övningsintäkt	281 812	252 660	239 870	108 011	283 901	249 976
ITÖ – verksamhet	3 156	2 594	9 524	3 486	2 344	2 269
Flygtransporter	12 580	18 500	5 088	14 411	7 846	35 039
Statsflyget ²²	20 245	64 472	7 663	49 137	7 698	62 349
Övr. transportverksamhet	9 190	4 080	5 272	3 322	9 356	1 955
Marketenteriverksamhet	534	33	530	-	677	-
Övriga avgiftsintäkter ²³	89 712	75 071	102 092	71 868	88 655	65 978
Summa	773 222	763 027	676 497	556 941	871 153	928 402

Tabell 7 Avgiftsintäkter utöver 4 § avgiftsförordningen som redovisas mot anslag 2009-2011

Analys

Intäkter från uppdragsverksamhet har totalt ökat med 194 656 tkr (28,7%) från föregående år. Denna ökning kan främst härledas till den nya faktureringsprincipen mot Försvarets Materielverk, som tillämpats fullt ut under 2011. Dessa intäkter redovisas som ”Verkstadsverksamhet”.

²² Statsflyget särredovisas från 2009-01-01 och har ett timpris enligt Regleringsbrev på 10 700 kr

²³ I övriga avgiftsintäkter ingår intäkter från a), d), f), h), i), j) och l)

Effektivitet och god hushållning

"Försvarsmakten ska genom resultatindikatorer, nyckeltal eller på annat sätt visa om myndighetens verksamhet bedrivits effektivt och med god hushållning. Av redovisningen ska om möjligt framgå en jämförelse med de två närmast föregående åren. Utvecklingen ska analyseras och kommenteras." (källa: regleringsbrev 2011, p. 9).

Försvarsmakten redovisar nedanstående nyckeltal (resultatindikatorer) som syftar till att visa utvecklingen av resursåtgång över tiden. Utöver dessa redovisas även ett antal s.k. volymmått.

De utgör, tillsammans med nyckeltalen, en viktig grund för att analysera Försvarsmaktens verksamhet. *Nyckeltalen speglar resursförbrukning inom såväl insatsorganisation som myndighetsledning och stödfunktioner.*

Sammansättningen av nyckeltal har två huvudsyften:

1. Att visa utvecklingen av resurshållning i olika delar av myndigheten. Detta ökar möjligheten att jämföra t.ex. ledning och stöd med andra myndigheter.
2. Att beskriva effektiviteten i omställning från invasions- till insatsförsvar. Effekten av detta mäts inte som ett eget nyckeltal då jämförbarhet är svår att nå. Syftet har också varit att mäta effektivitet kopplat till Försvarsmaktens strategiska mål.

Resultatindikator 1

Ledning

Antal anställda i Högkvarteret (HKV) av totalt anställda i Försvarsmakten (FM) per årsskiftet

Beskrivning

Antal är beräknat på antal anställda vid årsskiftet (12-31). Ledning är en funktion som kan jämföras med andra myndigheter. En myndighets gemensamma utgifter kan ibland vara svåra att skilja från utgifter för ledning. Därför bedöms utgifter vara svårare att jämföra mellan olika år och myndigheter än antalet anställda.

Resultat (%)

2009	2010	2011
6,9 %	6,1 %	6,0 %

Tabell 8 Resultatindikator 1

Analys

Antal anställda i HKV ökade marginellt från 2008 till 2009, för att därefter minska under 2010 och 2011. Minskningen av resultavärdena i procent ovan beror i huvudsak på att antalet anställda totalt i Försvarsmakten ökat betydligt under de tre åren, ökningen består i huvudsak av GSS/K.

Resultatindikator 2

Stöd

FMLOG's debiteringsgrad (direkt arbetad tid i produktion) av total arbetsstid

Beskrivning

Försvarsmaktens logistik (FMLOG) erhåller uppdrag från HKV som innehåller krav på produktivitet och resultat. Ett mått på produktiviteten är hur många arbetstimmar som läggs på produktion av tjänster av totala antalet arbetstimmar.

Nyckeltalet har beräknats på nettoarbetstid.

Rationaliseringar och effektiviseringar av verksamheten skapar förutsättningar för att debiteringsgraden kan hållas på en hög nivå. En nedgång av debiteringsgrad innebär att en mindre del av arbetstiden läggs på produktion mot kund och att omkostnaderna ökar.

Resultat (%)

2009	2010	2011
70,0 %	70,0 %	70,5 %

Tabell 9 Resultatindikator 2

Analys

En hög debiteringsgrad har kunnat bibehållas över åren. Detta visar att fortsatta rationalisering- och effektiviseringsåtgärder inom produktionen också har följts av motsvarande volymmässig personalanpassning, såväl bland produktions- som omkostnads-personal

Resultatindikator 3

Stöd

Uppnådda rationaliseringar inom FMLOG i förhållande till angivna mål

Beskrivning

Nyckeltalet visar resultat av uppnådda rationaliseringar i förhållande till angivet mål. En målsättning har varit att rationaliseringen per år ska uppgå till minst två procent av omsättningen. Målet sätts av högvarteret i perioder om tre år.

Detta nyckeltal bidrar till att visa hur FMLOG rationaliseringar/effektiviseringar logistikverksamheten.

Resultat (%)

2009	2010	2011
1,7 %	1,3 %	2,5 %

Tabell 10 Resultatindikator 3

Analys

FMLOG rationaliseringsmål har över tiden uttryckts i mnkr per år. Från FMLOG bildande år 2002 har t.o.m. 2011 verksamheten rationaliseras med 892 mnkr.

Rationaliseringsmålet två procent av omsättningen uttryckt i mnkr per år innebär att för åren 2008 till 2011 skulle ett rationaliseringssresultat om 97 mnkr (2008), 102 mnkr (2009), 115 mnkr (2010) samt 129 mnkr (2011) uppnås.

Resultatmässigt uppnåddes en besparing på 201 mnkr (2008), 89 mnkr (2009), 72 mnkr (2010) respektive 131 mnkr (2011). Uppnått resultat omräknat i procent av målbilden framgår av tabellen ovan.

För treårsperioden har besparingen uppgått till totalt 292 mnkr relativt målbilden 346 mnkr.

Rationaliseringsmålet har främst uppnåtts genom att försörjningskoncept steg 1 införts, resestödet i Skövde avvecklats och delar av konsultstödet har utväxlats.

Resultatindikator 4

Tillgänglighet insatsorganisationen

Andel av antal befattningar som har en ansatt beredskap på högst tre månader av den totala insatsorganisationen

Beskrivning

Resultatindikatorn visar andelen av antal befattningar²⁴ med ansatt beredskap på högst tre månader (R90). Detta är en del i att styra beredskapen för Försvarsmaktens insatsorganisation mot målet att krigsförbanden ska få en högre tillgänglighet i enlighet med regeringens inriktningsbeslut för perioden 2010–2014. Slutmålet är att huvuddelen av förbanden i insatsorganisationen normalt ska ha en beredskap på högst tre månader.

Nyckeltalet bidrar till att visa hur omställningen mot en högre tillgänglighet av Försvarsmakten går. Det bör noteras att Försvarsmaktens insatsorganisationens totala numerär fortsatt reduceras i perioden 2008–2014.

Hemvärnsförband står i regel i R10, tio dagars beredskap. Nyckeltalet redovisas därför både med och utan hemvärnsförbandens andel av insatsorganisationens numerär.

En ökning innebär att antal befattningar i krigsförband med ansatt beredskap R90 ökat och Försvarsmakten ökar därigenom de ansatta kraven på tillgänglighet i insatsorganisationen. En minskning indikerar motsatt förhållande.

²⁴ Befattningar i krigsorganisationen omfattar anställd, avtals-, frivillig och värnpliktig personal.

Resultat (%)

	2009	2010	2011
Exklusive Hemvärnsförband	19 %	24 %	36 %
Inklusive Hemvärnsförband	62 %	64 %	69 %

Tabell 11 Resultatindikator 4.Analys

Utvecklingen av ansatt beredskap innebär att de ansatta kraven på tillgänglighet till insatsorganisationen utvecklas i linje med regeringens inriktningsbeslut. För Försvarsmaktens förmåga att uppfylla kraven på ansatt beredskap hänvisas till kvalificerat hemlig bilaga 1 med underbilaga 1.1.

Resultatindikator 5**Internationellt insatta**

Antal internationellt tjänstgörande yrkesofficerare (YO) av totalt antal tjänstgörande officerare (medeltal under året)

Beskrivning

Här redovisas andelen yrkesofficerare som arbetar utomlands i internationella insatser samt observatörer, enskilda och i Natostaber.

Resultat (%)

2009	2010	2011
3,9 %	4,7 %	4,8 %

Tabell 12 Resultatindikator 5Analys

Andelen yrkesofficerare i internationella uppdrag har ökat de tre senaste åren. En större ökning noteras från 2009 till 2010. Orsaken är ett större deltagande i Afghanistan, även i samband med rotationer har förstärkningar skett. Deltagandet i Adenviken har även höjt värdet.

Resultatindikator 6**Fullföljandegrad GSS/K**

Antal avgångar på egen begäran av totalt antal anställda

Beskrivning

Nyckeltalet mäter årsvis hur stor del av Försvarsmaktens gruppbefäl, soldater och sjömän (GSS/K) som avslutar sin visstidsanställning i Försvarsmakten på egen begäran sett över tiden. En förutsättning för ett optimalt personalförsörjningssystem är att vi får behålla gruppbefäl, soldater & sjömän under längre tid, upp till åtta år. Kostnaderna ökar ju kortare tid vi kan behålla våra GSS/K.

Försvarsmaktens bedömning är att vid ett fullt utvecklad personalförsörjningssystem är 5 procent frivilliga avgångar det myndigheten normalt kan förvänta sig under året. Målsättningen är att Försvarsmakten ska behålla minst 95 procent av under året anställda GSS/K.

Resultat (%)

2009	2010	2011
12 %	16 %	13 %

Tabell 13 Resultatindikator 6

Analys

Utfallet blev 87 procent fullföljandegrad av avtal. Vilket är resultatet av 13 procent avgångar innan avtalstider fullföljts.

För åren som här redovisas så anställdes gruppbefäl, soldater, och sjömän såsom beredskaps-soldater eller förstärkningssoldater med visstidsanställning med kortare tider. Det faktum i sig ger högre avgångssiffror, eftersom ”fasta” anställningar eller utbildningar borde vara attraktiva. Den låga medelåldern hos denna personalkategori bidrar även till större rörlighet. Utfallet för åren motsvarar i stort erfarenhets värden från tidigare värnpliktigas omsättning.

Volymen utbildning

Antal studerande på längre sammanhållande personalutbildning

Program	2009	2010	2011
Yrkesofficersprogrammet 06/09	309	Utgått!	
Officersprogrammet 07/10	107	106	
Officersprogrammet 08/11	117	100	108 ²⁵ (14) ²⁶
Officersprogrammet 09/12	163	169	151 (13)
Officersprogrammet 10/13		109	104 (19)
Officersprogrammet 11/14			103 (17)
Specialistofficersutbildning 08/09	269	-	
Specialistofficersutbildning 09/10	317	276	
Specialistofficersutbildning 10/11		260	236
Specialistofficersutbildning 11/12			329
Anpassad officersutbildning 08/09	4	-	
Anpassad officersutbildning 09/10	5	1	
Anpassad officersutbildning 11/14			3
Reservofficersutbildning 09		0	
Reservofficersutbildning (SOU/R 10/11)		4	
Reservofficersutbildning (SOU/ 11/12 tolk)			14
Utbildning mot befattning OF-2 08/09	75	-	
Utbildning mot befattning OF-2 09/10	75	-	
Utbildning mot befattning OF-2 10 vår		64	
Utbildning mot befattning OF-2 10 höst		61	
Utbildning mot befattning OF-2 11 vår			45

²⁵ Vid OP 08-11 examinerades 108 kadetter av de totalt 109 som avslutade utbildningen.

²⁶ Siffrorna inom parentes vid OP är varav piloter, såväl helikopter- som transport- och spetsflygpiloter.

Program	2009	2010	2011
Utbildning mot befattning OF-2 11 höst			53
Stabsutbildning 08/09	84		
Stabsutbildning 10/11		81	59 ²⁷
Stabsutbildning 11/12			66 ²⁸
Chefsprogrammet 07/09	40	-	
Chefsprogrammet 08/10	48	30	
Högre stabsofficersutbildning 09/11	46	46 ²⁹	35
Högre stabsofficersutbildning 10/12			42
Totalt	1 659	1 307	1 348

Tabell 14 Antal studerande på längre sammanhållande personalutbildning

Officersprogrammet

Officersprogrammet genomförs vid Försvarshögskolan som högskoleutbildning på grundnivå. Programmet leder till en officersexamen

Specialistofficersutbildning

Utbildningen genomförs under tre terminer.

Anpassad officersutbildning

Anpassad officersutbildning genomförs som individuellt anpassad utbildning för att komplettera individens civila kompetens, t.ex. meteorolog, läkare, eller ingenjör.

Utbildning mot befattning OF-2

Utbildning mot befattning OF-2 ersätter den f.d. ”taktiska utbildningen”. Utbildningen genomförs som försvarsmaktsgemensamma kurser och försvarsgränspecifik utbildning anpassat till organisationens och individens behov.

Stabsutbildning

Stabsutbildningen genomförs som ett antal kurser i sammanhållen form och i framtiden kommer denna utbildning förändras ytterligare och genomföras som enstaka kurser vilka kan vara i form av yrkes- och befattningskurser inom Försvarsmakten och som enstaka kurser vid t.ex. Försvarshögskolan.

Chefsprogrammet

I och med Chefsprogrammet 08/10 avslutades programmet och ersattes av Högre stabsofficersutbildning.

Högre stabsofficersutbildning

Högre stabsofficersutbildning startade för första gången hösten 2009. Utbildningen genomförs som uppdragsutbildning vid Försvarshögskolan. Utbildningen omfattar ett spektrum av olika militära operationer, från storskaliga internationella operationer till småskaliga operationer, olika konfliktnivåer, olika typer av militära uppgifter och gränsytor samt samspel med civila beslutsorgan och organisationer. Den gemensamma operationen och centrala operativa problemställningar placeras i centrum, vilket gör att taktisk och militärstrategisk nivå samt relationer till civila aktörer betraktas.

²⁷ Totalt 70 studerande examinerades från SU 10/11, varav 11 examinerades från SU del 1 i december 2010.

²⁸ Varav 11 examinerades från SU del 1 i december 2011.

²⁹ I Årsredovisning för 2010 redovisades 35 studerande. Denna uppgift var felaktig

Volymen resursförbrukning

Körmil per stridsfordonstyp

Stridsfordonstyp	2007	2008	2009	2010	2011
Strv 122	3 300	1 500	830	2 400	1 140
Strf 90	15 600	9 200	7 780	12 800	3 984
Pbv 302	4 600	4 600	2 400	2 800	3 020

Tabell 15 Körmil per stridsfordonstyp 2007-2011

Flygtimmar per flygplans- och helikoptertyp

Flygplanstyp	2007	2008	2009	2010	2011
JAS 39	10 854	7 864	13 226	12 777	11 731
Sk 60				4 924	5 535
Tp 84	3 030	2 686	2 351	2 700	2 825
Tp 100				1 961	1 486
Tp 102				1 534	1 756
Hkp 4	600	514	32	0 ³⁰	0
Hkp 9	3 200	2 434	1 140	0 ³⁰	0
Hkp 10	1 720	1 905	2 113	2 594	1 981
Hkp 14	0	0	0	6	262
Hkp 15	1 850	2 945	3 325	2 943	2 621

Tabell 16 Flygtimmar per flygplans- och helikoptertyp 2007-2011

Gångtimmar per fartygstyp³¹

Fartygstyp	2007	2008	2009	2010	2011
Korvett (Vby)	-	-	-	1 894 ³²	1 487 ³²
Korvett (Gbg)	3 747	866	2 131	2 117	2 064
Korvett (Sto)	1 369	1 220	4 393 ³³	635 ³⁴	1 418
Ubåt	4 250	2 850	4 595	4 045	4 400
Minjaktfartyg (Ksr) ³⁵	2 085	1 089	3 893 ³⁶	2 383	4 514
Röjdylkarfartyg (Spå) ³⁷	2 787	1 522	2 581	2 133	1 729
Stöd/Ledningsfartyg ³⁸	2 132 ³⁹	1 165	2 069 ⁴⁰	6 265 ⁴¹	3 299
Signalspaningsfartyg Orion				3 755	3 924

Tabell 17 Gångtimmar per fartygstyp 2007-2011

³⁰ Har avvecklats under 2010

³¹ Inkluderar planerade insatser VG1 nationellt/internationellt

³² Fartygsserien under införande

³³ ATALANTA

³⁴ Utgjorde i huvudsak rekryteringsunderlag för HMS Carlskrona i ATALANTA

³⁵ Minjaktfartyg (Ldo) har modifierats och benämns Minrörningsfartyg Koster (Ksr).

³⁶ Låg gångtid m a att modifierade fartyg levererats under året.

³⁷ 2 minrörningsfartyg STY har utgått, 2 röjdylkarfartyg typ SPÅ

³⁸ Lednings och minfarrtyg enämns Stöd- och ledningsfartyg

³⁹ Sammanslaget Ckr 64, Vbg 743, Bel 804, Tro 521, Exkl Ori 4400

⁴⁰ Varav Trossö ATALANTA 1325

⁴¹ Varav 4 915 h för Carlskrona inom ramen för ATALANTA. Visborg avvecklades 2010

Bedömning av intern styrning och kontroll

ÖB har 2011-12-09 beslutat om Försvarsmaktens kontrollåtgärdsplan 2011 enligt förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll.

ÖB bedömer därvid att brister avseende den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten med högsta riskfaktor föreligger inom följande områden:

Risk	Konsekvensbeskrivning	Åtgärd
Processen för att attrahera medarbetare omfattar endast nyrekryteringar, inte befintliga medarbetare.	Uppsatta rekryteringsvolymer nås inte.	Utveckla processen till att även omfatta befintliga medarbetare.
Felaktiga planeringsantaganden avseende soldater och sjömän.	Avgångarna blir större än planerat.	Utarbeta handlingsalternativ för olika utfall.
Otydlighet avseende ansvar för kvalitetskontroller i finansiella poster samt rutiner för detta.	De finansiella posternas status vad gäller rättvisande redovisning blir osäker.	Utarbeta dokumenterade rutiner avseende ansvar för kvalitetskontroller i de ekonomi-administrativa processerna.
Osäkerhet i beräkningen av semesterlöneskulden.	Felaktig anslagsbelastning.	Kvalitetssäkra befintliga rapporter för beräkning av semesterlöneskuld.
Specifika kontrollmoment inte tydliga avseende löneutbetalningar.	Fel i löneutbetalningar.	Specificera de kontrollåtgärder som ska genomföras.

Tabell 18 Risker/åtgärder intern styrning och kontroll 2011

Övriga inrapporterade risker och fördjupande kommentarer redovisas i den totala åtgärdsplanen, dnr 23 290:675 95.

Ekonomisk översikt

Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr)

Väsentliga uppgifter	2011	2010	2009	2008	2007	Not
Beviljad låneram	3 400 000	3 300 000	3 087 000	2 500 000	1 830 000	
Utnyttjad låneram vid årets slut	3 226 743	2 587 164	2 629 408	2 360 650	1 738 274	1)
Beviljade kontokrediter hos RGK	2 500 000	2 443 000	2 500 000	2 500 000	2 442 839	
Maximalt utnyttjade kontokrediter	257 231	0	0	1 021 702	0	
Räntekostnader på räntekonto	0	0	0	750	0	
Ränteintäkter på räntekonto	59 077	24 558	19 623	126 127	117 122	
Avgiftsintäkter, beräknat belopp i RB	975 000	725 000	720 000	650 000	820 000	
Avgiftsintäkter som mynd disponerar	1 395 763	1 182 879	1 201 614	1 069 072	1 039 738	2)
Anslagsavräkning anslagen 1:1 och 1:2	22 589 087	22 794 245	20 528 273	20 526 335	21 034 122	
Anslagsavräkning anslagen 1:3, 1:4 och 1:5	16 199 176	17 543 674	16 202 570	17 244 378	20 358 368	
Beviljad anslagskredit	1 354 821	1 372 414	1 392 127	1 379 344	1 483 144	3)
Utnyttjad anslagskredit	38 449	0	0	0	0	4)
Summa utgående reservationer	0	0	0	0	0	
Summa utgående anslagssparande	1 507 281	909 516	2 462 454	1 047 180	285 342	5)
Summa tilldelade bemyndiganden	59 900 000	55 100 000	42 250 000	40 540 000	44 270 000	6)
Totalt gjorda åtaganden	47 096 144	52 268 059	37 957 943	32 896 260	40 216 431	
Antalet årsarbetskrafter	19 557	17 297	15 240	14 767	15 682	
Medelantalet anställda	20 338	17 764	16 422	16 436	17 328	
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 745	1 994	1 854	1 970	1 835	
Driftkostnad	34 125 024	34 484 943	28 258 536	29 092 965	28 780 925	
Årets kapitalförändring	-6 475 253	-6 664 720	-3 696 314	-7 572 467	-8 334 606	
Balanserad kapitalförändring	-6 022	- 6 022	-5 575	-4 716 301	-5 554 744	

Tabell 19 Sammanställning över väsentliga uppgifter 2007-2011

Noter (2011, där inget annat anges)

- 1) I utnyttjad låneram vid årets slut ingår finansiell leasing med 0 kr för åren 2008-2011 och med 15 tkr för år 2007.
- 2) I avgiftsintäkter som myndigheten disponerar ingår intäkter av avgifter enligt 4§ avgiftsförordningen med 471 817 tkr. Beräknat belopp i regleringsbrev 2011 är exklusive dessa intäkter.
- 3) Anslagskrediten avser anslagen 1:1, 1:2, 1:3, 1:4 och 1:5. Fördelningen framgår av ”Återredovisning av finansiella villkor i regleringsbrevet för 2011”, i avsnitt Finansiella dokument.
- 4) Utnyttjad anslagskredit avser anslaget 1:4 ap.1.
- 5) Utgående anslagssparande avser anslagen 1:1, 1:2, 1:3, 1:4, 1:5 och UD-anstag 1:2 ap.1.
- 6) Summan av tilldelade bemyndiganden avser beställningsbemyndiganden för materiel och anläggningar. Totalt gjorda åtaganden är gjorda beställningar som ännu inte betalats.

Ledande befattningshavare i Försvarsmakten 2011

Lön och övriga ersättningar har av Försvarsmakten utbetalats till ledande befattningshavare under 2011 enligt nedanstående tabell.

Titel	Namn	Individuell lön	Andra ersättningar	Individuell lön, inkl. andra ersättningar	Förmånsvärde
General ⁴²	Håkan Syrén	1 568 142	299 802	1 867 944	
General ⁴²	Sverker Göranson	1 570 183	39 362	1 609 545	23 489
Generaldirektör ⁴²	Ulf Bengtsson	1 168 823	20 495	1 189 318	42 916
Generallöjtnant	Jan Salestrand	1 103 756	41 165	1 144 921	775
Konteramiral	Odd Werin	912 168	23 384	935 552	
Ekonomidirektör	Lars Eriksson ⁴³	1 316 569	201 450	1 518 019	
Ekonomidirektör	Helena Holmstedt ⁴⁴	744 078	11 176	755 254	451
Generallöjtnant	Göran Mårtensson	1 056 874	33 638	1 090 512	
Personaldirektör	Per-Olof Stålesjö	1 070 682	15 304	1 085 986	
Generallöjtnant	Anders Lindström	1 041 640	59 512	1 101 152	46 896
Informationsdirektör	Erik Lagersten	888 899	27 825	916 724	133 824
Chefsjurist	Stefan Ryding-Berg	941 181	19 378	960 559	181
Generalmajor	Stefan Kristiansson	1 003 183	12 076	1 015 259	12 000

Tabell 20 Ersättningar till ledande befattningshavare i Försvarsmakten (FML)

Några ledamöter till insynsråd vid Försvarsmakten, som enligt Förordning (2007:1266, 12 a§) med instruktion för Försvarsmakten har ännu inte utsetts av regeringen.

Övrig återrapptering

En detaljerad redovisning inom ett stort antal övriga områden framgår av *bilaga 4 och dess underbilagor*.

⁴² Lön sätts av regeringen

⁴³ T.o.m. 2011-06-30 samt engångsbelopp 894 000 kronor

⁴⁴ Fr.o.m. 2011-06-01

Finansiella dokument

Resultaträkning

Belopp (tkr)	2011	2010	Not
Verksamhetens intäkter			
* Intäkter av anslag	33 373 042	33 647 568	1
* Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 395 763	1 182 879	2
* Intäkter av bidrag	7 435	9 967	3
* Finansiella intäkter	72 698	49 137	4
Summa Verksamhetens intäkter	34 848 938	34 889 551	
Verksamhetens kostnader			
* Kostnader för personal	-12 336 736	-11 818 661	5
* Kostnader för lokaler	-2 464 672	-2 395 327	6
- Värnplikts- och HV-kostnader	-424 868	-915 589	7
- Materiel- och varukostnader	-3 892 580	-4 989 750	8
- Tjänster m.m.	-15 006 168	-14 365 616	9
* Summa övriga driftkostnader	-19 323 616	-20 270 955	
* Finansiella kostnader	-65 904	-43 378	10
* Avskrivningar och nedskrivningar	-7 133 263	-7 025 950	11
Summa Verksamhetens kostnader	-41 324 191	-41 554 271	
Verksamhetsutfall	-6 475 253	-6 664 720	
Uppbördsverksamhet			12
Intäkter av avgifter m.m. samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten	4 948	137 231	
Medel som tillförlits statens budget från uppbördsverksamhet	-4 948	-137 231	
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	59 308	132 732	
Lämnade bidrag	-59 308	-132 732	13
Saldo	0	0	
Årets kapitalförändring	-6 475 253	-6 664 720	14

Balansräkning

Tillgångar (tkr)	Utgående balans 2011-12-31	Utgående balans 2010-12-31	Not
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	1 409 295	1 212 818	15
Rättigheter och andra immateriella tillgångar	101	4 264	15
Summa Immateriella anläggningstillgångar	1 409 396	1 217 082	
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	233 700	278 911	16
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	1 485 829	1 137 180	16
Pågående nyanläggningar	135 008	63 883	16
Beredskapstillgångar	96 373 190	97 521 347	17
- Varav beredskapsinventarier	80 280 716	81 770 314	
- Varav beredskapsvaror i lager	16 092 474	15 751 033	
Summa Materiella anläggningstillgångar	98 227 727	99 001 321	
Varulager m.m.			
Varulager och förråd	357 009	320 126	18
Pågående arbeten	20 708	28 760	19
Förskott till leverantörer	0	100	
Summa Varulager m.m.	377 717	348 986	
Fordringar			
Kundfordringar	97 111	139 407	
Fordringar hos andra myndigheter	592 395	503 654	
Övriga fordringar	24 058	38 058	
Summa Fordringar	713 564	681 119	
Periodavgrensningsposter			
Förutbetalda kostnader	61 233	53 931	20
Övriga upplupna intäkter	18 226	121 870	21
Summa Periodavgrensningsposter	79 459	175 801	
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	1 578 659	2 860 257	22
Summa Avräkning med statsverket	1 578 659	2 860 257	
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	5 394 846	4 410 392	23
Kassa och bank	7 191	7 275	
Summa Kassa och bank	5 402 037	4 417 667	
Summa Tillgångar	107 788 559	108 702 233	

Balansräkning (forts)

Kapital och Skulder (tkr)	Utgående balans 2011-12-31	Utgående balans 2010-12-31	Not
Myndighetskapital			
Statsskapital	102 848 443	104 186 067	24
Balanserad kapitalförändring	6 022	6 022	25
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	-6 475 253	-6 664 720	
Summa Myndighetskapital	96 379 212	97 527 369	
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	313 614	402 756	26
Övriga avsättningar	1 034 754	1 105 095	27
Summa Avsättningar	1 348 368	1 507 851	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	3 226 743	2 587 164	28
Skulder till andra myndigheter	3 976 451	4 259 107	29
Leverantörsskulder	912 939	1 025 372	
Övriga skulder	277 031	245 883	
Summa Skulder m.m.	8 393 164	8 117 526	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	1 667 815	1 549 459	30
Oförbrukade bidrag	0	13	31
Övriga förutbetalda intäkter	0	15	
Summa Periodavgränsningsposter	1 667 815	1 549 487	
Summa Kapital och Skulder	107 788 559	108 702 233	

Ansvarsförbindelser

Övriga ansvarsförbindelser

32

Noter och kommentarer

Beskrivning av redovisningsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Belopp anges i tusen kronor (tkr) om inte annat anges särskilt.

Värdering av anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar består av programvaror, licenser och utveckling som är av väsentligt värde för verksamheten under kommande år. Programvaror och licenser aktiveras i de fall anskaffningsutgiften överstiger 25 tkr. Utveckling aktiveras om de sammanlagda utgifterna överstiger 1 000 tkr.

Avskrivningstider för immateriella anläggningstillgångar:

3 år	Licenser till dataprogram
3-5 år	Egenutvecklade IT-system

Materiella anläggningstillgångar

Alla anskaffningar (undantaget beredskapstillgångar) med en ekonomisk livslängd om minst tre år och ett anskaffningsvärde av minst 25 tkr redovisas som anläggningstillgång. På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning utifrån den bedömda ekonomiska livslängden.

Avskrivningstider för materiella anläggningstillgångar för verksamheten:

25 år	Fartyg och flygplan
15 år	Båtar
10 år	Verkstads- och tillverkningsutrustning, telefonväxlar, utbildningsanläggningar, simulatorer, tävlingsvapen, viss köksutrustning, tyngre transportmedel, förbättring på annans fastighet, datornät, stordatorer, möbler och inredning
5 år	Lätta transportmedel, kommunikationsmedel, minidator, kontorsapparater, djur och övrigt
3 år	Persondator med kringutrustning

Beredskapstillgångar

Förnödenheter för krigsändamål och beredskap, som har anskaffats för att klara landets behov vid kris och krig, definieras som beredskapstillgångar. Beredskapstillgångarna indelas i beredskapsinventarier och beredskapsvaror. Beredskapsinventarier skrivs av linjärt på anskaffningsvärdet i förhållande till den bedömda ekonomiska livslängden. För beredskapsinventarier är gränsen för aktivering 250 tkr.

Avskrivningstider för beredskapsinventarier:

15 år/25 år	Stridsfordon, fartyg, flygplan och helikoptrar (individredovisade materielsystem)
10 år	Modifering av materiel
10 år/5 år/3 år	Övriga beredskapsinventarier

Beredskapsvaror i lager värderas enligt principer för lagerredovisning, trots att dessa ingår under rubriken anläggningstillgångar. Redovisning sker i enlighet med 5 kap. 10 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Försvarsmakten tillämpar först- in - först - ut (FIFU) principen.

Varulager

Varulager värderas huvudsakligen till anskaffningsvärde, men till "verkligt värde för verksamheten" om detta värde är lägre än anskaffningsvärdet.

Pågående arbeten

Pågående arbeten värderas till upparbetade kostnader som senare ska faktureras.

Fordringar

Fordringar värderas till det belopp som bedöms komma att inflyta.

Periodavgränsningsposter

Som periodavgränsningspost bokförs huvudsakligen belopp överstigande 50 tkr.

Tillgångar och skulder i utländsk valuta

Tillgångar och skulder i utländsk valuta redovisas i bokslutet omräknade till balansdagskurs. Valutakursdifferenser redovisas som finansiella intäkter respektive kostnader.

Avsättningar

Avsättning för pensionsförpliktelser redovisas till det försäkringstekniska värdet av pensionsåtaganden, beräknade med ledning av den beräkningsmodell SPV fastställd.

Avsättningar för framtida utgifter för omstrukturering är angivna i dagens prisläge utan nuvärdesberäkning.

Undantag från EA-regler

Följande undantag från EA-regler gäller enligt regleringsbrev för 2011.

1. Försvarsmakten undantas från 16 § anslagsförordningen (1996:1189) enligt nedan.

a) Försvarsmakten får, vad avser förstagångsanskaffning (dvs. första lageruppbryggnad) för nya materielsystem, anskaffa ammunition, reservdelar m.m. under anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*. Försvarsmakten får under anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* återanskaffa ammunition och reservdelar m.m. Efter hand som förbrukning av förnödenheter sker i förbandsverksamheten ska kostnaden för detta föras mot anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* och motsvarande belopp föras som intäkt mot anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* eller anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar*. Denna princip får även tillämpas vad gäller förnödenheter, inklusive drivmedel, anskaffade före 1 januari 2008.

b) När Försvarsmakten förbrukar ammunition m.m. i den fredsfrämjande verksamheten ska kostnaden för detta föras mot anslaget 1:2 *Fredsfrämjande förbandsinsatser* och motsvarande belopp föras som intäkt mot anslagen 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* eller 1:4 *Vidmakthållande och avveckling m.m. av materiel och anläggningar*.

c) Försvarsmakten får vad avser tjänster som genomförs inom verksamhetsgrenarna Insatser, Uppbyggnad av insatsorganisationen och beredskap, Utveckling samt Övrig verksamhet, och där slutprodukten finns planerad och beslutad inom någon annan av dessa verksamhetsgrenar, föra kostnaden för tjänsten till det anslag där slutprodukten finns planerad och beslutad samt föra intäkten till det anslag som bekostar den verksamhetsgren inom vilken tjänsten utförts.

2. När Försvarsmakten tillämpar de principer för redovisning av beredskapstillgångar som framgår av regeringsbeslut den 7 december 2000 (Fö nr 11) får myndigheten direktavskriva beredskapsinventarier i de fall anskaffningsutgiften per styck understiger 250 000 kronor.

3. Försvarsmakten behöver inte finansiera investeringar i anläggningstillgångar som används eller kommer att användas i samband med fredsfrämjande förbandsinsatser med lån i Riksgäldskontoret enligt kapitalförsörjningsförordningen (1996:1188).

Noter till resultaträkningen

1. Intäkter av anslag

Posten består av de kostnader och intäkter som avräknats mot anslag i Försvarsmaktens redovisning. Utgifter för anskaffning av beredskapsinventarier redovisas mot statskapital och utgifter för lämnade bidrag redovisas mot medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag.

2. Intäkter av avgifter och andra ersättningar

(tkr)	2011	2010
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 395 763	1 182 879
Varav avgifter som har tagits ut med stöd av 4 § Avgiftsförordningen (1992:191)	471 817	384 398
Varav övriga ersättningar som har tagits ut med stöd av 6 kap. 1 § Kapitalförsörjningsförordningen (2011:210)	52 793	121 983

Intäkterna (tkr) har erhållits från	2011	2010
Försvarets materielverk ¹⁾	833 926	608 174
Fortifikationsverket	21 274	21 641
Försvarsexportmyndigheten	50 204	11 894
Luftfartsverket	1 895	9 169
Regeringskansliet	10 010	8 008
Polisorganisationen	6 176	11 325
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	57	0
Försvarshögskolan	90 598	92 706
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	63 589	18 549
Kriminalvården	49 461	46 349
Övriga statliga myndigheter	14 708	19 542
Summa statliga myndigheter	1 141 898	847 357
Övriga kunder	253 865	335 522
Summa	1 395 763	1 182 879

1) 293 285 tkr (235 675 tkr) av posten består av intäkter där Försvarsmakten både varit beställare och underleverantör till Försvarets materielverk.

2) Enligt upprättat samordningsavtal mellan myndigheterna, fakturerar Försvarsmakten från och med 2011 arbetsstidskostnader i samband med prov, försök och utveckling. Under 2011 har faktureringen inneburit ca 200 000 tkr i ökade intäkter.

3. Intäkter av bidrag

Intäkterna (tkr) har erhållits från	2011	2010
Arbetsförmedlingen	4 346	5 125
Försäkringskassan	511	262
Regeringskansliet	-120	1 500
Kammarkollegiet	1 500	0
Stöd för nystartsjobb	106	164
Karlskrona kommun	516	880
Beridna Högvakten	0	38
Svenska Kyrkan	486	20
Övriga bidrag	77	16
Summa	7 422	8 005
Periodiseringsposter	13	1 962
Summa	7 435	9 967

4. Finansiella intäkter

(tkr)	2011	2010
Ränta på konto hos Riksgäldskontoret	59 077	24 558
Övriga finansiella intäkter	13 621	24 579
Summa	72 698	49 137

Ränteintäkter på konto hos Riksgäldskontoret är högre än föregående år på grund av att ränteläget 2011 har varit högre än 2010. Av övriga finansiella intäkter är 9 190 tkr (11 298 tkr) valutakursvinster, 3 999 tkr (12 604 tkr) ränta från SPV och 148 tkr (97 tkr) dröjsmålsräntor.

5. Kostnader för personal

(tkr)	2011	2010
Lönekostnader exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	7 966 420	7 608 887
Sociala avgifter enligt lag och avtal samt pensionskostnader	3 855 788	3 793 139
Övriga personalkostnader	514 528	416 635
Summa	12 336 736	11 818 661

Kostnaderna har totalt ökat med 518 075 tkr jämfört med 2010. Försvarsmakten har under 2011 drygt 2000 fler årsarbetskrafter redovisade än under 2010. Merparten av dessa avser personalkategorin GSS (gruppbefäl, soldater och sjömän), vilket är en följd av det nya personalförsörjningssystemet. Systemet med ett, på hel- och deltid, anställt försvar innebär att kostnader för personal ökar.

6. Kostnader för lokaler

(tkr)	2011	2010
Hyror	2 330 475	2 366 294
Övriga lokalkostnader	134 197	29 033
Summa	2 464 672	2 395 327

7. Värnpliks- och HV-kostnader

Värnpliks- och HV-kostnaderna är 490 721 tkr lägre jämfört med 2010. Minskningen beror i huvudsak på förändrad personalförsörjning från värnplikt till frivillighet, vilket innebär färre tjänstgöringsdagar och sloopad värnpliktpension.

8. Materiel- och varukostnader

Kostnaderna har minskat med 1 097 170 tkr jämfört med motsvarande period 2010. Nettominskningen beror i huvudsak på lägre kostnader för ammunition.

9. Tjänster m.m.

Kostnaderna har totalt ökat med 640 552 tkr jämfört med år 2010. Nettoökningen förklaras till största delen av ca 725 000 tkr i ökade konsult- och tjänstekostnader samt minskade rese- och transportkostnader med ca 110 000 tkr.

10. Finansiella kostnader

(tkr)	2011	2010
Ränta på lån hos Riksgäldskontoret	50 315	12 357
Övriga finansiella kostnader	15 589	31 021
Summa	65 904	43 378

Räntekostnader på lån hos Riksgäldskontoret har ökat jämfört med föregående år på grund av att ränteläget 2011 har varit högre än 2010. Av övriga finansiella kostnader är 12 359 tkr (10 527 tkr) valutakursförluster, 2 299 tkr (5 357 tkr) kostnader för dröjsmålsränta och 1 169 tkr (14 021 tkr) räntekostnader till SPV.

11. Avskrivningar och nedskrivningar

(tkr)	2011	2010
Anläggningstillgångar för verksamheten		
Lånefinansierade immateriella anläggningstillgångar	273 674	250 271
Lånefinansierade materiella anläggningstillgångar	360 050	320 780
Summa Anläggningstillgångar för verksamheten	633 724	571 051
Beredskapsinventarier	6 499 539	6 454 899
Summa	7 133 263	7 025 950

12. Uppbördsverksamhet

(tkr)	2011	2010
Ersättning från Förenta Nationerna	0	243
Intäkter för försäljning av övertalig materiel	4 948	136 988
Summa	4 948	137 231

13. Lämnade bidrag

(tkr)	2011		2010	
	Lämnat	Reglerings- brev/motsv.	Lämnat	Reglerings- brev/motsv.
Anslag 1:1.1				
Bidrag till frivilliga försvarsorganisationer	43 621	43 651	43 651	43 651
Bidrag till militära tidskrifter och idrottsförbund	1 533	1 560	1 529	1 560
Folke Bernadotteakademien	800	0	700	0
Statens Haverikommission	0	0	3 162	3 146
Totalförsvarets pliktverk	0	0	69 294	0
Geneva Center for Security Policy (GCSP)	400	400	400	400
Internal Security Sector Review (SSR)	6 299	18 000	8 836	16 000
Svenska Soldathemsförbundet	5 500	0	4 000	0
Sveriges reservofficersförbund	900	0	900	0
Övrigt under anslag 1:1.1	255	0	260	0
Summa	59 308	63 611	132 732	64 757

14. Årets kapitalförändring

Årets kapitalförändring utgörs av förändring av beredskapsvaror i lager med -341 441 tkr (-5 920 tkr), avskrivningar och nedskrivningar på beredskapsinventarier med 6 499 539 tkr (6 454 899 tkr) och avyttringar av beredskapsinventarier med 317 155 tkr (215 741 tkr).

Noter till balansräkningen

15. Immateriella anläggningstillgångar

(tkr)	Rättigheter och andra immateriella tillgångar		Balanserade utgifter för utveckling ¹⁾	
	2011	2010	2011	2010
IB Anskaffningsvärde	108 027	108 811	1 682 800	1 230 080
Årets anskaffningar	0	120	465 988	452 720
Omföring mellan anläggningsklasser ²⁾	0	-904	0	0
Årets försäljningar/utrangeringar	0	0	0	0
UB Anskaffningsvärde	108 027	108 027	2 148 788	1 682 800
IB Ackumulerade avskrivningar	-103 763	-85 761	-469 982	-237 713
Årets avskrivningar	-4 163	-18 002	-269 511	-232 269
Årets försäljningar/utrangeringar	0	0	0	0
UB Ackumulerade avskrivningar	-107 926	-103 763	-739 493	-469 982
Summa	101	4 264	1 409 295	1 212 818

1) Huvuddelen av beloppet avser utveckling av System PRIO.

2) I samband med migrering av inventarieregistret till System PRIO har viss omklassificering av inventarier gjorts.

16. Materiella anläggningstillgångar för verksamheten

(tkr)	Förbättringsutgifter på annans fastighet		Maskiner, inventarier, installationer m.m.		Pågående nyanläggningar	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010
IB Anskaffningsvärde	531 535	485 549	4 108 295	3 849 505	63 883	63 802
IB invärderade	0	0	52 550	57 847		
Årets anskaffning	41 031	45 128	569 007	218 129	126 179	62 740
Omföring från pågående nyanläggningar till färdigställda	0	86	55 055	62 573	-55 054	-62 659
Omföring mellan anläggningsklasser ¹⁾	-10 121	1 252	10 121	-348		
Årets försäljningar/utrangeringar	-374	-480	-5 113	-26 861		
UB Anskaffningsvärde inkl. invärderade	562 071	531 535	4 789 915	4 160 845	135 008	63 883
IB Ackumulerade avskrivningar	-252 624	-181 702	-3 023 665	-2 800 499		
Årets avskrivningar	-75 791	-70 510	-284 260	-250 270		
Omföring mellan anläggningsklasser ¹⁾	0	-892	0	892		
Årets försäljningar/utrangeringar	44	480	3 839	26 212		
UB Ackumulerade avskrivningar	-328 371	-252 624	3 304 086	-3 023 665		
Summa	233 700	278 911	1 485 829	1 137 180	135 008	63 883

1) I samband med migrering av inventarieregistret till System PRIO har viss omklassificering av inventarier gjorts.

17. Beredskapstillgångar

Beredskapsvaror i lager till exempel ammunition, reservmateriel och beklädnadsmateriel redovisas i balansräkningen som beredskapstillgång. De omsätts i varierande grad i förbandsverksamheten och hanteras därför med nödvändighet som omsättningstillgång i den löpande redovisningen. Årets lagerförändring ingår i Årets kapitalförändring men omförs i början av nästa år till statskapital.

Sverige har genom Försvarsmakten ingått ett avtal med flera europeiska länder om att samfinansiera och förvalta tre stycken transportflygplan. Transportflygplanen är gemensamma tillgångar och har i Försvarsmaktens redovisning bokförts som beredskapsinventarier till ett värde motsvarande Sveriges andel av anskaffningsvärdet.

(tkr)	Beredskapsinventarier		Beredskapsvaror i lager	
	2011	2010	2011	2010
IB Anskaffningsvärde	152 383 629	147 389 172		
IB Bokfört värde lager			15 751 033	15 745 113
Årets anskaffning	5 327 096	6 634 150		
Årets försäljningar/utrangeringar ¹⁾	-825 151	-1 639 693		
Årets lagerändring			341 441	5 920
UB Anskaffningsvärde	156 885 574	152 383 629	16 092 474	
IB Ackumulerade avskrivningar	-70 613 315	-65 582 368		
Årets avskrivningar/nedskrivningar	-6 499 539	-6 454 899		
Årets försäljningar/utrangeringar ¹⁾	507 996	1 423 952		
UB Ackumulerade avskrivningar	-76 604 858	-70 613 315		
Summa	80 280 716	81 770 314	16 092 474	15 751 033

1) Under 2011 har beredskapsinventarier till ett bokfört värde om 317 155 tkr avyttrats. Avyttringen avser bl.a. kassation av ett havererat flygplan, JAS 39.

18. Varulager och förråd

(tkr)	2011	2010
Trycksaker ¹⁾	44 388	27 968
Drivmedel	291 495	263 357
Övrigt	21 126	28 801
Summa	357 009	320 126

1) Lagervärdet för trycksaker har ökat med ca 16 000 tkr efter genomförd inventering av Försvarsmaktens bok- och blankettförråd.

19. Pågående arbeten

Pågående arbeten består av upparbetade kostnader som ännu inte har fakturerats.

20. Förutbetalda kostnader

Av de förutbetalda kostnaderna avser 33 641 tkr (22 961 tkr) hyreskostnader och 27 592 tkr (30 970 tkr) övriga förutbetalda kostnader varav 19 647 tkr (17 481 tkr) avser försäkringspremier till Kammarkollegiet.

21. Övriga upplupna intäkter

Av de övriga upplupna intäkterna avser 10 641 tkr (109 700 tkr) exportstöd till Försvarets materielverk i samband med försäljningen av JAS 39 till Tjeckien, Ungern och Thailand och 6 022 tkr (6 022 tkr) krav på Förenta Nationerna.

22. Avräkning med statsverket

(tkr)	2011	2010
Uppbörd		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot inkomsttitel (-)	-4 948	-137 231
Uppbörsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	0	243
Medel från räntekonto som tillförts inkomsttitel (+)	0	136 988
Fordringar/Skulder avseende uppbörd	-4 948	0
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	901 228	273 953
Redovisat mot anslag (+)	2 074 741	2 277 982
Medel hänförbara till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-2 517 451	-1 650 707
Fordringar/Skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	458 518	901 228
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	1 237 443	876 287
Redovisat mot anslag (+)	36 774 619	38 119 056
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-37 754 063	-38 166 507
Återbetalning av anslagsmedel (+)	228 186	408 607
Fordringar/Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	486 185	1 237 443
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	732 829	843 667
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-89 914	-110 838
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	642 915	732 829
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
Ingående balans	-11 243	-4 199
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	96 930	172 641
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-2 607 149	-1 830 149
Betalningar hänförbara till anslag och inkomsttitlar (+/-)	2 517 451	1 650 464
Saldo	-4 011	-11 243
Belopp under utredning	0	0
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken	-4 011	-11 243
Summa	1 578 659	2 860 257

I saldot ingår 600 000 tkr avseende indragen likviditet från räntekontot, enligt regeringsbeslut 3 år 1997 (FO97/904/ESU), som under 2009 återfördes från balanserad kapitalförändring. Försvarsmakten redovisar från och med 2009 därför en fordran motsvarande den indragna likviditeten under avräkning med statsverket.

Av totalt 2 511 383 tkr avseende övergångseffekten 2009 för Försvarsmakten har hittills 1 812 450 tkr överförts från Riksgäldskontoret. Resterande medel (698 933 tkr) kommer att överföras under åren 2012 – 2013.

23. Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret

Beviljad räntekontokredit enligt regleringsbrev uppgår till 2 500 000 tkr.

24. Statskapital

(tkr)	2011	2010
IB Statskapital		
Beredskapsinventarier	88 440 954	88 190 508
Beredskapsvaror i lager	15 745 113	13 186 421
Summa IB Statskapital	104 186 067	101 376 929
Årets förändring		
Årets anskaffning beredskapsinventarier	5 327 096	6 634 150
Avskrivningar och avyttringar föregående år	-6 670 640	-6 383 704
Förändring beredskapsvaror i lager föregående år	5 920	2 558 692
Summa Årets förändring	-1 337 624	2 809 138
UB		
Beredskapsinventarier ¹⁾	87 097 410	88 440 954
Beredskapsvaror i lager ²⁾	15 751 033	15 745 113
Summa UB	102 848 443	104 186 067

- 1) Utgående balans motsvarar beredskapsinventariers bokförda värde i föregående helårsbokslut med tillägg av årets anskaffning och årets invärdering och med avdrag för inventarier som under året, utan ersättning, överförs till annan myndighet. Avskrivningar och avyttringar bokförs mot statskapital först påföljande år.
- 2) Utgående balans motsvarar beredskapsvarors i lager bokförda värde i föregående helårsbokslut plus årets invärdering.

25. Balanserad kapitalförändring

(tkr)	2011	2010
Till och med föregående bokslut ackumulerade periodiseringssifferenser ¹⁾	6 022	6 022
Summa	6 022	6 022

1) Består av periodiseringar avseende uppbördsvärksamhet.

Disposition av föregående års kapitalförändring (tkr)

Årets kapitalförändring i RR 2010-12-31	6 664 720
Överfört till balanserad kapitalförändring	0
Överfört till statskapital (avser 2010 års avskrivningar och avyttringar av beredskapsinventarier)	-6 670 640
Överfört till statskapital (avser 2010 års lagerförändring av beredskapsvaror i lager)	5 920
Återstår	0

26. Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

(tkr)	2011	2010
IB Avsättningar för pensioner	402 756	634 555
Periodens pensionskostnad	131 648	103 196
Periodens pensionsutbetalningar	-220 790	-334 995
UB^{1,2)}	313 614	402 756

	2011	2010
1) Beräknat av Statens Pensionsverk för dem där utbetalning har påbörjats	274 217	302 147
1) Beräknat av Försvarsmakten för fattade beslut utan påbörjad utbetalning	39 397	100 609
2) Antal personer där utbetalning har påbörjats	541	786
2) Antal personer där utbetalning ännu ej har påbörjats	31	148
2) Summa antal personer	572	934

27. Övriga avsättningar

Avsättningar har gjorts för framtida utgifter avseende omstrukturering på grund av FB 04 och andra regerings- eller myndighetsbeslut.

(tkr)	Årets förändring	2011	2010
Ändamål:			
Avveckling av materiel	-26 100	784 895	810 995
Sanering	-5 500	139 500	145 000
Rivning	-11 000	24 000	35 000
Hyra	-12 000	38 000	50 000
Personal under avveckling	229	1 832	1 603
Engångspremier för uppsagd personal	-15 970	46 527	62 497
Summa	-70 341	1 034 754	1 105 095

28. Lån i Riksgäldskontoret

(tkr)	2011	2010
IB	2 587 164	2 629 408
Nya lån	1 274 543	618 551
Amorteringar	-634 964	-660 795
UB	3 226 743	2 587 164
Beviljad låneram	3 400 000	3 300 000

29. Skulder till andra myndigheter

En faktura om 200 000 tkr från annan myndighet är mottagen efter brytdagen.

30. Upplupna kostnader

(tkr)	2011	2010
Ledighetsskuld och övrig upplupen lön	991 987	923 944
Sociala avgifter på ledighetsskuld och övrig upplupen lön	495 675	461 119
Övriga upplupna kostnader	180 153	164 396
Summa	1 667 815	1 549 459

31. Oförbrukade bidrag

(tkr)	2011	2010
Statliga myndigheter	0	13
Summa	0	13

32. Övriga ansvarsförbindelser

I övriga avsättningar (se not 27) ingår avsättning om 139 500 tkr (145 000 tkr) för utgifter under åren 2012 - 2019 för sanering av förorenade områden. Försvarsmakten kommer även efter år 2019 att ha utgifter för att sanera förorenade områden. Utgifterna för sanering efter år 2019 är dock osäkra till både tidpunkt och belopp.

Konkurrensverket har under 2011 riktat ett krav på Försvarsmakten att betala 270 tkr i böter för felaktig upphandling vilket Försvarsmakten har bestridit. Försvarsmakten är fälld i första instans (Förvaltningsdomstolen).

Anslagsredovisning

Anslag (tkr)	Ingående överförings- belopp	Årets tilldelning enl. regleringsbrev	Not	Omdispo- nerade anslags- belopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning (-)	Totalt disponibelt belopp	Utfall (netto)	Saldo
Anslag inom Försvarsdepartementets utgiftsområde nr 6									
1:1.1	45 120	20 307 395	(1)	-4 900	0	0	20 347 615	19 934 519	413 096
1:1.3	0	219 376	(2)	0	0	-219 376	0	0	0
1:1.4	7 346	645 419	(3)	0	0	0	652 765	640 924	11 841
1:2.1	392 849	2 310 834	(4)	0	0	0	2 703 683	2 013 644	690 039
1:3.1	272 755	9 125 855	(5)	0	0	-205 092	9 193 518	8 798 831	394 687
1:4.1	160 852	6 639 196	(6)	0	0	-160 852	6 639 196	6 677 645	-38 449
1:5.1	17 242	737 031	(7)	0	0	0	754 273	722 700	31 573
Anslag inom Utrikesdepartementets utgiftsområde nr 5									
1:2.1	13 352	79 386	(8)	-15 900	0	-11 247	65 591	61 097	4 494
S:a	909 516	40 064 492		-20 800	0	-596 567	40 356 641	38 849 360	1 507 281

Tabell 21 Anslagsredovisning 2011

Redovisade anslag

- 1:1.1 Förbandsverksamhet och beredskap
- 1:1.3 Förbandsverksamhet - STÅP
- 1:1.4 Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten
- 1:2.1 Fredsfrämjande förbandsinsatser
- 1:3.1 Anskaffning av materiel och anläggningar
- 1:4.1 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar
- 1:5.1 Forskning och teknikutveckling
- 1:2.1 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet (UD)

Noter till anslagsredovisningen

- 1) Regeringsbeslut 2011-11-10 Fö2011/479/MFI Fö2011/1036/ESL (delvis)
- 2) Regeringsbeslut 2011-11-10 Fö2011/479/MFI Fö2011/1036/ESL (delvis)
- 3) Regeringsbeslut 2010-12-22 Fö2009/1289/MFU Fö2010/2164/ESIS(delvis) Fö2010/66/ESIS (slutligt) m.fl.
- 4) Regeringsbeslut 2010-12-22 Fö2009/1289/MFU Fö2010/2164/ESIS(delvis) Fö2010/66/ESIS (slutligt) m.fl.
- 5) Regeringsbeslut 2011-11-10 Fö2011/479/MFI Fö2011/1036/ESL (delvis)
- 6) Regeringsbeslut 2010-12-22 Fö2009/1289/MFU Fö2010/2164/ESIS(delvis) Fö2010/66/ESIS (slutligt) m.fl.
- 7) Regeringsbeslut 2010-12-22 Fö2009/1289/MFU Fö2010/2164/ESIS(delvis) Fö2010/66/ESIS (slutligt) m.fl.
- 8) Regeringsbeslut 2011-11-10 UF2011/66227/UD/SP

Redovisning mot inkomsttitel

Inkomsttitel (tkr)	Beräknat belopp	Inkomster
3312 Övriga inkomster av försåld egendom		4 948

Tabell 22 Redovisning mot inkomsttitel 2011

Återredovisning av finansiella villkor i regleringsbrevet för 2011

Anslag (tkr)	Anslags-kredit	Ram	Utnyttjat	Överdrag
1:1.1 Förbandsverksamhet och beredskap	610 488		0	0
1:1.3 Förbandsverksamhet - STÄP	0		0	0
1:1.4 Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten	18 187		0	0
1:2.1 Fredsfrämjande förbandsinsatser	231 083		0	0
1:3.1 Anskaffning av materiel och anläggningar	273 776		0	0
1:4.1 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	199 176		38 449	0
1:5.1 Forskning och teknikutveckling	22 111		0	0
1:2.1 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet (UD)	2 407		0	0
Låneram		3 400 000	3 226 743	0
Räntekontokredit		2 500 000	0	0
Bemyndiganderam 1:3.1		44 800 000	33 515 227	
Bemyndiganderam 1:4.1		15 100 000	13 580 917	

Tabell 23 Återredovisning av finansiella villkor i regleringsbrevet för 2011

Redovisning av utnyttjade bemyndiganden

Anslag 1) (tkr)	Tilldelad bemyndig- anderam 2)	Ingående åtaganden 3), 4), 5)	Utestående åtagandens fördelning per år					
			2011	2011	2012	2013	2014	2015
1:3.1	44 800 000	37 317 578	33 515 227	9 171 714	8 414 824	6 405 174	2 012 039	7 511 476
1:4.1	15 100 000	14 950 481	13 580 917	6 476 190	3 909 311	1 663 090	656 821	875 505

Tabell 24 Redovisning av utnyttjade bemyndiganden för anslag 1:3 och 1:4

- 1) Anslag: 1:3.1 Anskaffning av materiel och anläggningar
 - 1:4.1 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar
- 2) Jml. RB 2011 i prisläge 2011, avser det högsta belopp som Försvarsmakten åtaganden får uppgå till vid utgången av året, vilka skall täckas med anslag som ännu inte tilldelats Försvarsmakten.
- 3) Omräknat till prisläge 2012
- 4) Avseende bemyndiganderamen för anslag 1:3.1 så har Försvarsmakten inte kunnat lägga ett antal större beställningar eftersom medgivande från regeringen har saknats. De åtagande som erfordrat regeringens beslut framgår av regleringsbrevet 2011. Ett av dessa var villkorat och de andra ärendena är fortfarande under beredning och Försvarsmakten avvaktar regeringens beslut i frågan. Detta är skälet till differensen mellan tilldelad och utnyttjad ram.
- 5) Avseende bemyndiganderamen för anslag 1:4.1 så anmälde Försvarsmakten tidigt under 2011 att tilldelat bemyndigande inte var tillräckligt. Dialog upptogs med Regeringskansliet om möjlighet att utöka bemyndiganderamen för att kunna genomföra uppdraget så effektivt som möjligt. Försvarsmakten beslutade att avvaka med en större beställning för att inte riskera överskrida tilldelad ram. Trots denna åtgärd så riskerade Försvarsmakten ändå att överskrida ramen. Försvarsmakten beslutade därför i november att generellt avvaka med alla nya åtaganden som inte var nödvändiga att beställa i närtid. Effekten blev att mycket få beställningar genomfördes i december. Dessa beställningar är genomförda efter årsskiftet.

Andra åtaganden

Åtagandena avser tjänster inom forskning och studier (anslag 1:5). Det som beställs tillförs inte insatsorganisationen utan används för forskning och studier. I flera fall avser åtagandet löpande, årligt återkommande, uppdrag som av administrativa skäl beställs för flera år i taget. Nedan framgår gällande beställningar för de tre största leverantörerna av denna typ av åtaganden.

Åtaganden FoT- verksamhet (tkr)		2012	2013	2014	Totalt resultat
Försvarets Materielverk Stockholm	Efter 2011	214 667	37 927	1 313	253 907
Totalförsvarets Forskningsinstitut	Efter 2011	397 107	42 932	2 000	442 039
Försvarshögskolan Stockholm	Efter 2011	28 347	0	0	28 347

Tabell 25 Redovisning av andra åtaganden för anslag 1:5

Redovisning av utfall mot villkor i regleringsbrevet för 2011

Nr	Villkor för anslag	Utfall (kr)
1:1 ap.1 Förbandsverksamhet och beredskap		
4	Högst 2 450 000 kronor får användas till stöd för utländskt deltagande vid PFF-aktiviteter samt aktiviteter i andan av PFF och motsvarande i Sverige och utlandet.	735 931
5	Högst 82 600 000 kronor får användas för uppdragssättning till de frivilliga försvarsorganisationerna för deras utbildningsverksamhet, inklusive ungdomsverksamhet.	74 505 000
6	Högst 45 211 000 kronor får användas till organisationsstöd enligt 5§ förordning (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet. Organisationsstödet ska ges i form av organisationsbidrag och verksamhetsbidrag. Verksamhetsbidraget ska bidra till organisationernas förmåga att ta emot och genomföra uppdrag och leverera efterfrågad resurs, vilket innebär administrativ basverksamhet, rekrytering syftande till nuvarande och kommande uppdrag samt verksamhetsutveckling. Av dessa medel får högst 1 560 000 kronor användas för bidrag till vissa militära tidskrifter och till Försvarets civila idrottsförbund.	45 153 884 1 533 000
7	Högst 2 500 000 kronor får användas för generalläkarens tillsynsverksamhet exklusive lönekostnader. Erforderlig personal ska ställas till generalläkarens förfogande så att tillsynsuppgiften kan lösas enligt lag och andra föreskrifter.	1 270 800
8	Högst 18 000 000 kronor får användas för SSR-stöd och kapacitetsuppbyggande verksamhet enligt regeringens närmare bestämmande.	9 699 300
9	Högst 400 000 kronor ska utbetalas efter faktura för stöd till Geneva Center for Security Policy (GCSP).	400 000
10	Försvarsmakten ska betala högst 5 570 000 kronor till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som abonnemangsavgift för Rakel. Beloppet ska betalas efter fakturering från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.	5 570 000
11	Försvarsmakten får använda högst 15 000 000 kronor för grundavgiften för Strategic Airlift Interim Solution (SALIS).	9 523 900
13	Högst 100 000 000 kronor får användas för att betala avgifter till Totalförsvarets rekryteringsmyndighet, varav högst 80 000 000 kronor får användas för urval av rekryter för den grundläggande militära utbildningen.	96 247 067 78 929 983
14	Av tillgängliga medel på anslaget får 100 000 000 endast användas för beredskapskostnader för den nordiska stridsgruppen.	120 576 000
1:2 ap.1 Fredsfrämjande förbandsinsatser		
1	För respektive insats får Försvarsmakten använda högst följande belopp per insats (beloppen avser särutgifter):	
	ISAF	1 899 000 000
	KFOR	183 000 000
	Avveckling ATALANTA (ME02)	19 000 000
	Stabsofficerare Atalanta	5 000 000
	Libyen	336 000 000
	Övrigt	40 000 000
		1 594 657 267
		140 914 070
		26 718 075 ¹
		4 268 501
		220 016 516
		20 844 048

Nr	Villkor för anslag	Utfall (kr)
2	Försvarsmakten ska till Europeiska unionen (EU) inbetalा belopp enligt de fakturor som kommer avseende både Sveriges nationella kostnader och Sveriges del av de gemensamma kostnaderna inom Athena. Högst 40 000 000 kronor får betalas för Athena under 2011.	6 226 566
3	181 000 000 kronor av disponibla medel på anslaget får disponeras av Försvarsmakten först efter beslut av regeringen.	0
1:3 ap.1 Anskaffning av materiel och anläggningar		
4	300 000 000 kronor av disponibla medel på anslaget får disponeras av Försvarsmakten först efter beslut av regeringen.	0
1:4 ap 1 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar		
1	Försvarsmakten ska efter rekvisition betala högst 422 000 kronor till Försvarets materielverk för tillsyn av efterlevnaden av förordningen (1993:1067) om elektromagnetisk kompatibilitet samt föreskrifter med stöd av förordningen.	403 213
1:5 ap 1 Forskning och teknikutveckling		
1	Högst 15 000 000 kronor får användas för det strategiska samverkansprogrammet för flygteknisk forskning, i enlighet med de beslut som fattas inom ramen för programmet.	15 000 000

Tabell 26 Redovisning av utfall mot villkor i regleringsbrevet för 2011

1) Den materiella återställningen har blivit avsevärt dyrare än planerat. Bland annat har kostnader tillkommit för byte av luftkonditioneringsanläggning på HMS Carlskrona och för en del övriga sent tillkomna åtgärder.

Finansieringsanalys

Belopp (tkr)	2011	2010	Not
Drift			
Kostnader	-34 031 652	-34 820 707	1
Finansiering av drift:			
Intäkter av anslag	33 373 042	33 647 568	
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 395 763	1 182 879	2
Intäkter av bidrag	7 435	9 967	
Övriga intäkter	72 698	49 137	
Summa medel som tillförts för finansiering av drift	34 848 938	34 889 551	
Ökning (-)/minskning (+) av lager	-36 883	-49 166	
Ökning (-)/minskning (+) av beredskapslager	-341 441	-5 920	
Ökning (-)/minskning (+) av kortfristiga fordringar	72 049	-87 213	3
Ökning (+)/minskning (-) av kortfristiga skulder	405 168	-491 318	4
Förändring av Myndighetskapital	0	-128 250	5
Kassaflöde från/till drift	916 179	-693 023	
Investeringar			
Investeringar i materiella tillgångar	-6 063 313	-6 960 148	
Investeringar i immateriella tillgångar	-465 988	-452 841	
Summa investeringsutgifter	-6 529 301	-7 412 989	
Finansiering av investeringar:			
Lån från Riksgäldskontoret	1 274 543	618 551	
- amorteringar	-634 964	-660 795	
Ökning/minskning av statskapital med medel som erhållits från/tillförts statsbudgeten	5 327 096	6 634 150	
Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar	5 966 675	6 591 906	
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder	-650 781	510 244	
Kassaflöde från/till investeringar	-1 213 407	-310 839	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten	4 948	137 231	
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder	0	0	
Inbetalningar i uppbördsvärksamhet	4 948	137 231	
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsvärksamhet	-4 948	-137 231	
Kassaflöde från/till uppbördsvärksamhet	0	0	
Transfereringsverksamhet			
Lämnade bidrag	-59 308	-132 732	
Utbetalningar i transfereringsverksamhet	-59 308	-132 732	
Finansiering av transfereringsverksamhet:			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	59 308	132 732	
Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet	59 308	132 732	
Kassaflöde från/till transfereringsverksamhet	0	0	
Förändring av likvida medel	-297 228	-1 003 862	

Belopp (tkr)	2011	2010	Not
Specifikation av förändring av likvida medel			
Likvida medel vid årets början	7 277 924	8 281 786	
Ökning (+)/minskning (-) av kassa och bank	-84	-12 333	
Ökning (+)/minskning (-) av tillgodohavande RGK	984 454	-1 862 078	
Ökning (+)/minskning (-) av avräkning med statsverket	-1 281 598	870 549	
Summa förändring av likvida medel	-297 228	-1 003 862	
Likvida medel vid årets slut	6 980 696	7 277 924	

Noter till finansieringsanalysen

1. Kostnader (tkr)	2011	2010
Kostnader enligt resultaträkning	-41 324 191	-41 554 271
Avskrivningar och nedskrivningar enligt resultaträkning	7 133 263	7 025 950
Realisationsförluster	318 760	216 391
Förändring avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	-89 143	-231 799
Förändring övriga avsättningar	-70 341	-276 978
Summa	-34 031 652	-34 820 707

2. Intäkter av avgifter och andra ersättningar (tkr)	2011	2010
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt resultaträkning	1 395 763	1 182 879
Summa	1 395 763	1 182 879

3. Ökning/minskning av kortfristiga fordringar (tkr)	2011	2010
Förändring av pågående arbete	8 052	21 319
Förändring av förskott till leverantörer	100	0
Förändring av fordringar	-32 445	-42 187
Förändring av periodavgränsningsposter	96 342	-66 345
Summa	72 049	-87 213

4. Ökning/minskning av kortfristiga skulder (tkr)	2011	2010
Förändring av skulder m.m.	275 638	-115 248
Justering för investeringsslån	-639 579	42 244
Justering för leverantörsskulder avseende anläggningstillgångar	650 781	-510 244
Summa förändring av skulder m.m.	286 840	-583 248
Förändring av periodavgränsningsposter	118 328	91 930
Summa	405 168	-491 318

5. Förändring av Myndighetskapital (tkr)	2011	2010
För högt redovisat utfall 2009 på anslag 1:3.1 har 2010 korrigerats genom omföring mellan balanserad kapitalförändring och avräkning med statsverket.	0	-128 250
Summa	0	-128 250

Bilagor

Bilaga 1 (kvalificerat hemlig) Värdering av Försvarsmaktens operativa förmåga m.m.

Bilagan är en detaljerad redovisning av värderingen av Försvarsmaktens operativa förmåga samt insatsorganisationens omfattning och beredskap och hur denna värderats.

I kvalificerat hemlig underbilaga 1.1 sammanfattas läget per enskilt krigsförband i insatsorganisationen 2011.

Dessa bilagor redovisas och insänds till regeringen i särskild ordning.

Bilaga 2 (öppen) Personalberättelse

Bilagan är en detaljerad redovisning av personalområdet.

Bilaga 3 (öppen) Internationell verksamhet

Bilagan är en detaljerad redogörelse av den internationella verksamheten, inklusive insatser utrikes.

Bilaga 4 (öppen) Särskilda redovisningar

Bilagan omfattar redovisningar av ett stort antal återrapporteringskrav samt underbilagor 4.1 och 4.2. Underbilaga 4.1 avser återrapportering av det försvarspolitiska inriktningsbeslutet (RB p. 20) och underbilaga 4.2 avser återrapportering av verksamhetssäkerhet (RB p. 34).

Bilaga 5 (öppen) Sökregister återrapporteringskrav

Bilagan är en förteckning över alla de återrapporteringskrav som framgår av regleringsbrevet, ändringar till regleringsbrevet samt särskilda regeringsbeslut samt var dessa krav och redovisningar återfinns i årsredovisningen jämte vilken avdelning och handläggare i Högkvarteret som upprättat rapporteringen.

Försvarsmakten och våra krigsförband
verkar, syns och respekteras
i Sverige och utomlands



FÖRSVARSMAKTEN